

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος 61 – Τεύχος 2

Φεβρουάριος 2012

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Εκδόσεων τής Έπικοινωνιακής και Μορφωτικής
Ύπηρεσίας τής Εκκλησίας τής Ελλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ό Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Άλέξανδρος Ί. Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2011 ΜΕ ΕΝΙΑΥΣΙΑ ΘΗΤΕΙΑ: Αρχμ. Νικόδημος Σκρέττας, Αρχμ. Σωτήριος Κοσμόπουλος, Αρχμ. Άγαθάγγελος Κόκλας, Αρχμ. Άμβρόσιος Γκουρβέλος, Πρωτ. Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, Καθηγ. Κων/νος Κορναράκης – ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΛΗΣ: Λίτσα Ί. Χατζηφώτη. – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Χαράλαμπος Κωστόπουλος – ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Λίτσα Ί. Χατζηφώτη, Κων. Χολέβας και Βασίλειος Τζέρπος. – ΣΤΟΙΧΕΙΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Άποστολική Διακονία τής Εκκλησίας τής Ελλάδος. Ύπεύθυνος Τυπογραφείου: Χ. Κωβαίος, Ίασίου 1 – 115 21 Άθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380. Τιμή τεύχους 1 € (για όσους δέν τό δικαιούνται δωρεάν).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Ίωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251

e-mail: efimerios@ecclesia.gr

Έξώφυλλο: Τοπίο, Θέρμο Αιτωλοακαρνανίας, του Κ. Μαλέα.

Τό Περιοδικό «Έφημέριος» δέν εϋθύνεται για τό γλωσσικό ιδίωμα τών άρθρογράφων του.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Έτος 61

Φεβρουάριος 2012

Τεύχος 2

Περιεχόμενα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΤΣΙΑΡΑ Είσοδικόν	3
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΙΝΑΡΔΟΥ Έκφρασις: Έ Βυζαντινή Λογοτεχνία συναντᾶ τήν Τέχνην (α΄)	4
ΠΡΩΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Πῶς «ἀποτάσσεται» ὁ σατανᾶς στό κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ;	7
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ Ὁ ἱερός χορός στήν Ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος	8
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗ Ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος (Β΄)	10
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΚΑΡΙΩΤΟΓΛΟΥ Κατήχησις καί δόγμα	12
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΜΠΟΥΜΗ Οἱ ἱεροί κανόνες καί ὁ ρόλος τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης («Ἡ ἀπροαίρετος νυκτερινή ρύσις») (Β΄)	14
ΑΡΧΙΜ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Κυριακή 26 Φεβρουαρίου 2012, Τυρινῆς	16
ΠΡΩΤ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ο. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΙΑ Τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ καί τά «σημεῖα τοῦ ψεύδους»	19
ΠΡΩΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΛΛΙΑΝΟΥ Μέ τό τέλος τῆς πανηγύρεως...	21
Γ.Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ Ὁ Ὅσιος Λουκάς ὁ ἐν Ἑλλάδι	23
Ἐπικοινωνία	24
Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐφημερίου	26
Βιβλιοπαρουσίασις	27
Μηνολόγιο	28
Ἐφημεριακά	30

«Εἶναι λοιπόν ἡ ἀποταγή, ὅπως ἀπέδειξε ὁ λόγος, ἀπελευθέρωση ἀπό τὰ δεσμὰ αὐτῆς τῆς ὑλικῆς καί πρόσκαιρης ζωῆς καί ἐλευθερία ἀπό τὰ ἀνθρώπινα καθήκοντα, πού μᾶς κάνει πιό ἱκανούς νά ἀρχίσουμε νά βαδίζουμε τό δρόμο πού ὁδηγεῖ στό Θεό. Εἶναι μία ἀφετηρία χωρίς ἐμπόδια γιά τήν ἀπόκτηση καί χρήση πραγμάτων πολυτιμῶν ὑπέρ χρυσίον καί λίθον τίμιον πολύν. Εἶναι, μ' ἓνα λόγο, μετάθεση τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς πρὸς τήν οὐράνια πολιτεία, ὥστε νά μποροῦμε νά λέμε: Ἡμῶν τό πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει. Καί τό πιό σημαντικό εἶναι ὅτι ἡ ἀποταγή εἶναι ἀρχή τῆς ὁμοίωσης πρὸς τό Χριστό, ὅς δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν. Αὐτή τήν ὁμοίωση ἂν δέν κατορθώσουμε, εἶναι ἀδύνατο νά ἐγγίσουμε τόν τρόπο ζωῆς πού εἶναι σύμφωνος μέ τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Διότι πότε μπόρεσε νά κατορθώσει κανεῖς τή συντριβή τῆς καρδιᾶς ἢ τήν ταπείνωση τοῦ φρονήματος ἢ τήν ἀπαλλαγῆ ἀπό τό θυμό, ἀπό τή λύπη, ἀπό τίς φροντίδες καί, μ' ἓνα λόγο, ἀπό τὰ ὀλέθρια πάθη τῆς ψυχῆς, ὅταν ζεῖ μέσα στόν πλοῦτο καί τίς βιοτικές μέριμνες, μέσα στήν προσκόλλησι καί τήν ἐξοικείωσι μέ ὀτιδήποτε ἄλλο; Ἐν ὀλίγοις, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος δέν ἐπιτρέπεται νά μεριμνᾷ οὔτε γι' αὐτά τὰ ἀναγκαῖα, ὅπως π.χ. γιά τήν τροφή καί τὰ ροῦχα, ποιά λογική ἐπιτρέπει νά συμπνίγεται σάν ἀπό ἀγκάθια ἀπό τίς πονηρές μέριμνες τοῦ πλοῦτου, πού ἐμποδίζουν τήν καρποφορία τοῦ σπόρου πού σπέρνει ὁ γεωργός τῶν ψυχῶν μας; Διότι ὁ Κύριος εἶπε: Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρέντες, οἱ ὑπό μεριμνῶν καί πλοῦτου καί ἡδονῶν τοῦ βίου συμπνίγονται καί οὐ τελεσφοροῦσιν».

[Μ. Βασιλείου, Ὅροι κατὰ πλάτος §3.
Migne PG 31, στ. 933D-941A.

(Ἀπό τήν ἔκδοσι «Ἀνατολικὸς Ὀρθόδοξος Μοναχισμὸς»
τῆς Ἰ. Μ. Παντοκράτορος Κερκύρας, τ. Γ', σ. 241-293)

Σεβαστοί πατέρες,

στή στήλη *Προσόμοια*, στό ά' μέρος τοῦ ἄρθρου του μέ τόν τίτλο «Ἐκφρασις: Ἡ Βυζαντινή Λογοτεχνία συναντᾷ τήν Τέχνη», ὁ κ. Νικόλαος Λινάρδος ἀναφέρεται σέ ἕνα ἀπό τά πλέον ἐνδιαφέροντα εἶδη τῆς λογοτεχνίας μας, πού προέκυψε ἀπό τά «προογυμνάσματα», τίς σχολικές ρητορικές ἀσκήσεις. Ὁ π. Κων. Παπαθανασίου, στή στήλη *Τίνα μέ λέγουσι οἱ ἄνθρωποι εἶναι*; καταγίνεται μέ τό «Πῶς ἀποτάσσεται ὁ σατανᾶς στό κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ;» καί ὁ κ. Παν. Σκαλτσῆς ἐξηγεῖ στή στήλη *Πρός Ἐκκλησιασμόν τή σημασία πού ἔχει* «Ὁ ἱερός χορός στήν Ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος».

Στά *Βιοηθικά Διλήμματα*, ὁ κ. Κων. Κορναράκης, στό β' μέρος τοῦ ἄρθρου του «Ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος», ἀναλύει τή θέση, ὅτι ἡ κρίση τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ἀποτελεῖ πρόκληση γιά τόν θεολογικό λόγο τῆς Ἐκκλησίας. Στή στήλη *Πρός κατήχησιν*, συνεχίζοντας τό θέμα «Κατήχηση καί δόγμα», ὁ κ. Ἄλ. Καριώτογλου ὑπογραμμίζει, ὅτι τά δόγματα θεωροῦνται ἄρρηκτα μυστήρια, πού προσεγγίζονται μόνο μέ τή βίωση τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Στή στήλη *Πρός Οἰκοδομήν* ὁ κ. Παν. Ἰ. Μπούμης ὀλοκληρώνει τό β' μέρος τοῦ ἄρθρου του «Οἱ ἱεροί κανόνες καί ὁ ρόλος τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης (Ἡ ἀπροαίρετος νυκτερινή ρύσις)».

Στή *Διακονία τοῦ Λόγου* φιλοξενοῦμε τό κείμενο τοῦ π. Νικοδ. Εὐστρατίου γιά τό Εὐαγγέλιο τῆς 26^{ης} Φεβρουαρίου 2012 (Τυρινῆς), στή στήλη *Πρός Διάκρισιν* τό ἄρθρο τοῦ π. Σωτ. Ο. Ἀθανασούλια μέ τίτλο «Τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ καί τά σημεῖα τοῦ ψεύδους» καί στίς *Ἐφημεριακές Ἰχνηλασίες* τοῦς «Διαστοχασμούς καί ἀναφορές ποιμαντικῆς μαρτυρίας μέ τό τέλος τῆς πανηγύρεως» τοῦ π. Κων. Καλλιανοῦ. Λίγα λόγια γιά ἕνα σημαντικό ὄσιο καί μία νύξη γιά τό περίφημο καί ἱστορικό μοναστήρι του θά διαβάσετε στό *Συναξάριον* γιά τόν Ὅσιο Λουκά, τίς ἀπόψεις τῶν ἀναγνωστῶν μας στήν *Ἐπικοινωνία* καί πολλούς τίτλους νέων βιβλίων στήν *Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐφημερίου* μέ τήν φροντίδα τοῦ κ. Στ. Τερζῆ. Ἡ κ. Λίτσα Ἰ. Χατζηφῶτη, στήν *Βιβλιοπαρουσίαση*, παρουσιάζει νέα βιβλία καί, στό *Μηνολόγιο*, καταγράφει ἐνοριακές δραστηριότητες καί ἄλλες σχετικές εἰδήσεις. Στά *Ἐφημεριακά*, τέλος, ὁ π. Γεώρ. Βαμβακίδης συστηματικά ἐνημερώνει γιά τά μισθολογικά καί ἄλλα σχετικά θέματα τῶν ἐφημερίων, καθώς καί γιά τήν Γ.Σ. τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε.

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας,
Διευθυντής Σύνταξης

Ἐκφρασις: Ἡ Βυζαντινὴ Λογοτεχνία συναντᾷ τὴν Τέχνην (α')

Νικολάου Λινάρδου,
Δρος Φιλοσοφίας

ΑΠΟΤΕΛΕΙ πλέον κοινό τόπο τῆς βυζαντινολογικῆς ἔρευνας ἢ ἐπισημάνση ὅτι ἡ παιδεία τῶν Βυζαντινῶν ἦταν κατὰ βάση ρητορική. Ἡ ἐντατικὴ σπουδὴ τῆς ἐπιδεικτικῆς κατὰ κύριο λόγο– ρητορείας ἐπέδρασε καθοριστικά ὄχι μόνο στὴ μόρφωση τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐξέλιξη ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς λόγιας βυζαντινῆς γραμματείας. Στὸ πλαίσιο τῆς σχολικῆς πρακτικῆς, ἐξέχουσα θέση κατεῖχαν οἱ ρητορικές ἀσκήσεις πού ἀποκαλοῦνταν «προγυμνάσματα». Ὁ Αἴλιος Θέων (2ος αἰ μ.Χ.), ὁ Ἐρμογένης ὁ Ταρσεύς (2ος αἰ), ὁ Ἀφθόνιος (4ος αἰ) καὶ ὁ Νικόλαος Σοφιστής (5ος αἰ.) ἀνέλυσαν τοὺς κανόνες σύνθεσης τῶν προγυμνασμάτων καὶ παρέθεσαν συγκεκριμένα ὑποδείγματα ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων αὐτῶν. Ὁ Λιβάνιος, ὁ πιό διακεκριμένος ρητοροδιδάσκαλος τοῦ 4ου αἰώνα, συνέγραψε δεκάδες λόγους-προγυμνάσματα ὡς παραδείγματα πρὸς μίμηση γιὰ τοὺς σπουδαστὲς τῆς ρητορικῆς. Βέβαια, ὁ ἐρμηνευτικὸς σχολιασμὸς τῆς θεωρίας τῶν προγυμνασμάτων καὶ αὐτὴ καθαυτὴ ἢ σύνθεση προγυμνασμάτων ὑπερέβησαν χρονικὰ τὴν Ὑστερὴ Ἀρχαιότητα καὶ συνεχίστηκαν μὲ ἀδιάπτωτο ζῆλο καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ Μεσαίωνα, ἀπασχόλησαν δὲ σημαίνουσες δὲ προσωπικότητες τῶν βυζαντινῶν γραμματῶν, ὅπως τὸν Ἰωάννη Γεωμέτρη, τὸν Ἰωάννη Δοξαπατρή, τὸν Νικηφόρο Βασιλάκη, τὸν Νικηφόρο Χρυσοβέργη, τὸν πατριάρχη Γρηγόριο Β' Κύπριο, τὸν Γέωργιο Παχυμέρη, τὸν Νικηφόρο Κάλλιστο Ξανθόπουλο, τὸν Ματθαῖο Καμαριώτη κ.ἄ.

Ὁ Νικόλαος Σοφιστής ὀρίζει τὸ προγύμνασμα ὡς «*ἄσκησιν μετρίων πρὸς μειζόνων ἐπίρρωσιν πραγμάτων*», καὶ εἰδικότερα τὸ ρητορικὸ προγύμνασμα ὡς «*εἰσαγωγικὴν τριβὴν διὰ λόγων τῶν κατὰ τὴν ρητορικὴν μερῶν καὶ εἰδῶν, χρήσιμὰ τινα πρᾶσκουμένην*». Ὁ Ματθαῖος Καμαριώτης ἐπαναλαμβάνει κατὰ λέξη τὸν ὀρισμὸ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπαριθμεῖ δεκατέσσερα εἶδη προγυμνασμάτων: μῦθος, διήγημα, χρεία, γνώμη, ἀνασκευὴ, κατασκευὴ, κοινὸς τόπος, ἐγκώμιον, φόγος, σύγκρισις, ἠθοποιΐα, ἔκφρασις, θέσις νόμου εἰσφορά.

Ἐνα ἀπὸ τὰ εἶδη τῶν προγυμνασμάτων εἶναι ἡ «Ἐκφρασις», πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Ἐρμογένη ὡς «*λόγος περιηγηματικὸς, ἐναργής, ὡς φασι, καὶ ὑπ' ὄψιν ἄγων τὸ δηλούμενον*». Ἀναλύοντας τὸ ὀρισμὸ, ὁ Ἐρμογένης ἐπισημαίνει ὅτι «ἀρεταὶ δὲ ἐκφράσεως μάλιστα μὲν σαφήνεια καὶ ἐνάργεια· δεῖ γὰρ τὴν ἐρμηνείαν διὰ τῆς ἀκοῆς σχεδὸν τὴν ὄψιν μηχανᾶσθαι», καὶ προσθέτει τὰ ἐξῆς: «*ἰστέον δὲ ὡς τῶν ἀκριβεστέρων τινὲς οὐκ ἔθηκαν τὴν ἔκφρασιν εἰς γύμνασμα, ὡς προειλημμένην καὶ ἐν μύθῳ καὶ ἐν διηγήματι καὶ ἐν τόπῳ κοινῷ καὶ ἐν ἐγκωμίῳ*». Τὸν ἴδιο ὀρισμὸ υἱο-

θετοῦν, μέ ἐλαφρές ἐνίοτε παραλλαγές, καί οἱ ὑπόλοιποι θεωρητικοί τῶν προγυμνασμάτων.

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ Ἐκφραση εἶναι μία λεπτομερής καί σαφής περιγραφή, πού ἐπιδιώκει νά προκαλέσει στόν ἀκροατή τήν ἐντύπωση ὅτι βλέπει ἰδίους ὄμμασιν τό περιγραφόμενο ἀντικείμενο. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή, ἡ Ἐκφραση δέν ἀντιμετωπίζεται μόνο ὡς αὐτοτελῆς ρητορική ἄσκηση, ἀλλά καί ὡς συστατικό στοιχεῖο εὐρύτερων ἀφηγηματικῶν καί ἐγκωμιαστικῶν κειμένων. Μάλιστα, ἡ ἐνάργεια τῆς περιγραφῆς εἶναι κατά τόν Νικόλαο Σοφιστή ἡ κύρια διαφοροποιητική ιδιότητα, πού διακρίνει τήν Ἐκφραση ἀπό τό συγγενές εἶδος τῆς Διηγῆσεως: «*πρόσκειται δέ ἐναργῶς, ὅτι κατά τοῦτο μάλιστα τῆς διηγῆσεως διαφέρει· ἡ μὲν γάρ ψιλὴν ἔχει ἔκθεσιν πραγμάτων, ἡ δὲ πειρᾶται θεατάς τοὺς ἀκούοντας ἐργάζεσθαι*». Ὁ Κωνσταντῖνος Μανασσῆς (12ος αἰ.), στήν «*Ἐκφρασιν κυνηγεσίου γεράνων*», ὅπου περιγράφει μία κυνηγετική ἐξόρμηση τοῦ αὐτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνοῦ, ὑπογραμμίζει ὅτι σκοπός τῆς περιγραφῆς εἶναι ἡ ἀνάμνηση καί ἡ ἐναργῆς ἀναπαράσταση: «*γέγραπται δὴ μοι τὰ ὀραθέντα ἐμοί μὲν εἰς ζώπυρον τοῦ πράγματος καί ἀνάμνησιν, ἄλλοις δὲ ἴσως ἀνθρώποις εἰς ἐναργῆς προζωγράφημα οὐ μὴ τεθνεάσαι*».

Τά ἀντικείμενα τῶν βυζαντινῶν Ἐκφράσεων εἶναι ποικίλα: πρόσωπα, ζῶα, φυτά, κτίσματα, τόποι, ἐποχές τοῦ χρόνου, πράξεις, πανηγύρεις, μυθολογικές σκηνές. Ὅρισμένα ἀπό αὐτά τά κείμενα μαρτυροῦν τήν ὀξυδέρκεια, τήν αἰσθητική καλλιέργεια καί τήν διεισδυτική ματιά τῶν συγγραφέων τους. Δέν εἶναι μόνο ρητορικές ἀσκήσεις ἀλλά καί ἄρτια λογοτεχνήματα. Ἐπί παραδείγματι, ἡ Ἐκφραση τοῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἀπό τόν Νικόλαο Μεσαρίτη (12ος αἰ.) ὑπερβαίνει κατά πολύ τό ἐπίπεδο τῆς ἀπλῆς περιγραφῆς. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τίς δύο ἐγκωμιαστικές τοπογραφικές Ἐκφράσεις τῆς Νίκαιας, πού συνέθεσαν ὁ αὐτοκράτορας Θεόδωρος Β΄ Λάσκαρης (13ος αἰ.) καί ὁ Θεόδωρος Μετοχίτης (13ος-14ος αἰ.).

Οἱ Ἐκφράσεις ἔργων τέχνης εἶναι τό πεδίο ὅπου κατεξοχὴν συναντᾶται ἡ βυζαντινὴ λογοτεχνία μέ τὴ βυζαντινὴ τέχνη. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καί οἱ εἰκαστικὲς τέχνες γονιμοποιοῦν τόν συγγραφικὸ οἴστρο, καί παρά τίς ὅποιες ρητορικές συμβάσεις, ὁ συνδυασμὸς τῆς τέχνης τοῦ λόγου μέ τήν αἰσθητικὴ καλλιέργεια ἀποδίδει ἐνίοτε ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ ἐπίσκοπος Ἀμασειᾶς Ἀστέριος (4ος αἰ.) συνέγραψε «*ἐκφρασιν εἰς τὴν Ἁγίαν Εὐφημίαν τὴν πανεύφημον*», ὅπου περιγράφει σκηνές τοῦ μαρτυρίου τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, πού ἔχουν ζωγραφιστεῖ «*ἐν σινδόνι*». Ἐκφράζει τὴν ἀποψη ὅτι τό φιλοτέχνημα εἶναι ἰσάξιο τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου ζωγράφου τοῦ 5^{ου} π.Χ. αἰῶνα Εὐφράνορος τοῦ Κορινθίου, προσθέτει ὅμως ὅτι ἡ ἐκφραστικὴ δύναμη τῶν τεχνιτῶν τοῦ λόγου δέν εἶναι διόλου κατώτερη αὐτῆς τῶν ζωγράφων: «*οὐδὲ γάρ φαυλότερα πάντως τῶν ζωγράφων οἱ μουσῶν παῖδες ἔχομεν χρώματα*». ἐν συνεχείᾳ περιγράφει τὴν σκηνὴ τῆς δίκης καί του βασανισμοῦ τῆς Ἁγίας, δίνοντας ἔμφαση στήν ἄκρως ἐπιτυχημένη ἀπόδοση τῆς ψυχικῆς κατάστασης τῶν προσώπων. Τό ὕφος τοῦ δικαστῆ δηλώνει ὀργή, ἐνῶ τῆς Ἁγίας Εὐφημίας αἰδῶ καί γενναιότητα:

Υψηλός ἐπὶ θρόνου καθίδρυται δικαστῆς πικρόν καί δυσμενές βλέπων εἰς τὴν παρθένον· ὀργίζεται γάρ ὅταν ἐθέλῃ κἀν ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἢ τέχνῃ... Ἔστηκεν δὲ ἡ παρθένος ἐν φαιῶ χιτῶνι καὶ ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαίνουσα, ὡς μὲν ἔδοξε τῷ γραφεῖ, καὶ τὴν ὄψιν ἀστεία, ὡς δ' ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν ψυχὴν κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀρεταῖς... Κεκραμένον τῆς παρθένου τό εἶδος αἰδοῖ καὶ στερρότητι· νεύει μὲν γάρ εἰς γῆν ὥσπερ ἐρυθριῶσα τάς ὄψεις τῶν ἀρρένων, ἔστηκε δὲ ἀκατάληπτος οὐδέν πάσχουσα πρὸς τὸν ἀγῶνα δειλόν.

Ὁ ρεαλισμὸς μὲ τὸν ὁποῖο ὁ ζωγράφος κατόρθωσε νὰ ἀποδώσῃ τό αἷμα καὶ τὴ φωτιά προκαλεῖ στὸν συγγραφέα οδύνη καὶ θαυμασμό:

δακρυῶ δὲ τό ἐντεῦθεν καὶ μοι τό πάθος ἐπικόπτει τὸν λόγον· τάς γάρ τοῦ αἵματος σταγόνας οὕτως ἐναργῶς ἐπέχρωσεν ὁ γραφεύς, ὥστε εἶποις ἄν προχεῖσθαι τῶν χειλέων ἀληθῶς καὶ θρηνήσας ἀπέλθοις... Εὐθύς γοῦν καὶ μετ' ὀλίγον πῦρ ἀλλαχοῦ σφοδρόν ὁ ζωγράφος ἀνήψεν, ἐρυθρῶ χρώματι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπιλαμφθέντι σωματοποιήσας τὴν φλόγα.

Τέλος, καλεῖ τὸν ἀναγνώστη νὰ θαυμάσῃ ἰδίους ὄμμασιν τὴ ζωγραφικὴ παράσταση, γιὰ νὰ ἀξιολογήσῃ τὴν ἐνάργεια τῆς περιγραφῆς:

Μέχρι τούτου καὶ ὁ ζωγράφος ἔστησε τὴν χεῖρα κἀγὼ τὸν λόγον· ὥρα δὲ σοι καὶ αὐτὴν εἰ βούλει πελάσαι τῇ γραφῇ, ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως ἤλθομεν.

Ὁ Προκόπιος Γαζαῖος (5^{ος}/6^{ος} αἰ.) περιγράφει δύο ὁμάδες εἰκόνων μὲ μυθολογικά θέματα, πού συνθέτουν ἓνα μεγάλο ψηφιδωτό πίνακα στή Γάζα. Ὁ ρήτορας ἀναφωνεῖ μὲ θαυμασμό ὅτι ἡ τέχνη τοῦ ζωγράφου παραπλάνησε τίς αἰσθήσεις του καὶ τὸν ἔκανε νὰ πιστέψῃ ὅτι ὁ πίνακας ἦταν ζωντανός:

ἀλλὰ τί τοῦτο πέπονθα; τῇ τοῦ ζωγράφου τέχνῃ πεπλάνημαι καὶ ζῆν ταῦτα νενόμικα καὶ λανθάνειν τὴν θεάν ὅτι πέφυκε γράμματα.

Θεωρεῖ μάλιστα ὅτι «ζωγραφίζει» καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ λόγου ὅσα ὁ ζωγράφος ἀπεικονίζει μὲ τὸν χρωστήρα του:

δεῦρο δὴ συναναβάτες αὐτῶ (τῷ ζωγράφῳ) πρὸς τὰ μετέωρα τὴν τοῖς εἰρημένους ἐπικειμένην γραφὴν τῷ λόγῳ καὶ αὐτοὶ ζωγραφίσωμεν.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

TINA ME ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ;

27. Πῶς «ἀποτάσσεται» ὁ σατανᾶς στό κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ;

Πρωτ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Παλαιῦ Φαλήρου, Ἰ.Μ. Νέας Σμύρνης

ΣΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἡ παρουσία καί τό καταστροφικό ἔργο τοῦ δαίμονα δέν ἔχουν καμιά θέση. Γιά τόν Ἰησοῦ ἡ ἐκδίωξη τῶν δαιμόνων ἦταν κάτι τό πρωταρχικό καί οὐσιαστικό. Τό κεντρικό περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος του, δηλαδή ὁ ἐρχομός τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δέν συμβιβάζεται μέ τήν «πτώση» τοῦ ἀνθρώπου στό δαιμονικό ἐπίπεδο. Οἱ δικοί του πειρασμοί στήν ἔρημο, μετά τή βάπτισή του, ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ὁ ἴδιος εἶναι ὁ «υἱός ὁ ἀγαπητός», ὁ πιστός, δοκιμασμένος καί ἀφωσιωμένος Υἱός τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπερνικά τόν πειραστή δαίμονα καί μέ σφοδρότητα τόν ἐπιτιμᾷ καί τόν προστάζει «ὑπάγε ὀπίσω μου, σατανᾶ» (Μτ. 4,10).

Στά εὐαγγελικά κείμενα ἐπίσης μαρτυρεῖται ὅτι ὁ Ἰησοῦς βλέπει τή δράση του ὡς πραγματοποίηση τῆς ἡττας τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων. Αὐτή ἡ πεποίθηση ἀντανανκλᾶται σέ διάφορες πηγές καί λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως σέ ἀφηγήσεις παραβολῶν, προφητικές διακηρύξεις, ἱστορήσεις ἐξορκισμῶν κ.ἄ., ὅπου κατανικᾶται ὁ διάβολος καί ἐπιτυχῶς ἀποβάλλεται τό δαιμόνιο ἀπό τούς ἀνθρώπους καί θεραπεύονται. Σέ αὐτές τίς περιπτώσεις ὁ Ἰησοῦς ἐπιτιμᾷ τό δαιμονικό πνεῦμα λέγοντας «φιμώθητι καί ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ», «ἔξελθε τό πνεῦμα τό ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου» κ.τ.δ. (Μκ. 1,21-28· 5,1-20· 7,24-30· 9,14-20 παρᾶλ.).

Τό γεγονός ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεράπευε πολλούς πού ὑπέφεραν ἀπό διάφορες ἀρρώστιες κι ἔβγαζε πολλά δαιμόνια, τά ὁποῖα δέν ἄφηνε ὅμως νά μιλοῦν, εἶναι τό ἀποτέλεσμα ὅτι «ἤδεισαν αὐτόν Χριστόν εἶναι», δηλ. τόν ἀναγνώριζαν ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας (Μκ. 1,39). Πράγματι, αὐτά συνέβαιναν μέ τή θεία δύναμη καί αὐθεντία πού εἶχε ὡς Υἱός τοῦ Θεοῦ. Διότι, κατὰ τόν ἱ. Χρυσόστομο, «μεγίστης δυνάμεως ἔργον ἐστί τό δαίμονας ἐκβάλλειν, καί οὐ τῆς τυχούσης χάριτος». Ἀργότερα, ὁ Ἰησοῦς ἐξουσιοδοτεῖ τούς μαθητές του μέ αὐτή τήν ἐξουσία.

Ἀναμενόμενη εἶναι καί ἡ ἀντίδραση τῶν γραμματέων γιά τήν ἐξουσία αὐτή τοῦ Ἰησοῦ, πού ἔφτασαν σέ σημεῖο νά λέγουν ὅτι «Βεελζεβούλ ἔχει, καί ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τά δαιμόνια». Ὁ Ἰησοῦς τούς ἀπαντᾷ μέ παραβολικές εἰκόνες καί διερωτᾶται πῶς μπορεῖ ὁ σατανᾶς νά διώχνει τό σατανᾶ; Στήν ἀναίσχυντη κατηγορία τούς ἀντιτάσσει πῶς, ἂν ὁ σατανᾶς στραφεῖ ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του καί διχαστεῖ, δέν μπορεῖ νά σταθεῖ· τελείωσε ἡ κυριαρχία του (Μκ. 3,23-27). Καί ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος τή δύναμη τῆς θεότητάς του.

Τά ἱερά βιβλικά κείμενα δέν ἀφήνουν καμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ παρουσία καί τό κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ στήν ὀλότητά του συνιστοῦν νικητήρια μάχη ἐναντίον τοῦ διαβόλου.

Ὁ ἱερός χορός στήν Ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος

Τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ,
Ἄν. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

Ο ΚΥΚΛΟΣ πού γίνεται τρεῖς φορές γύρω ἀπό τήν κολυμβήθρα εἶναι ἡ παλαιά πομπή καί εἴσοδος τῶν νεοφωτίστων ἀπό τό βαπτιστήριο στόν κυρίως ναό γιά τήν ἔναρξη τῆς θείας Λειτουργίας. «Καί ψάλλει τό “Ὅσοι εἰς Χριστόν...” καί εἰσοδεύει» σημειώνεται στό χειρόγραφο (Ἀθηνῶν 670): «Καί εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετά τοῦ νεοφωτίστου εἰς τήν εἴσοδον καί γίνεται ἀκολουθῶς πᾶσα ἡ θεία Λειτουργία» κατά τόν κώδικα (Σινᾶ 973)¹.

Φαίνεται ὅτι πρὶν τήν ἀναχώρηση τῆς λιτανείας γιά τό ναό γινόταν κύκλος γύρω ἀπό τήν κολυμβήθρα, ἀρχικά ἕνας ὡς ἀπλή χορική περιφορά, ὅπως συνηθίζεται καί σήμερα στή νησιωτική κυρίως χώρα, καί ἀργότερα τρεῖς φορές γιά τό ἱερόν τοῦ ἀριθμοῦ, ὅπως ἔχει ἐπικρατήσει νά γίνεται στούς ναούς μας. Ὁ κύκλος αὐτός μποροῦσε νά γίνει καί στό ναό γύρω ἀπό τόν ἄμβωνα ἢ στό μέσον τοῦ ναοῦ. Μέ τήν ἐπικράτηση τῆς φορητῆς κολυμβήθρας ἡ περιφορά γίνεται πλέον γύρω ἀπό αὐτήν, γιά νά ἀκολουθήσουν στή συνέχεια τά ἀναγνώσματα καί ἡ κοινωνία τοῦ νεοφωτίστου².

Νά σημειώσουμε ὅτι καί στήν ἀρχαιότητα εἶχαμε τήν τριπλή περιφορά τοῦ βρέφους γύρω ἀπό τήν οἰκογενειακή ἐστία τήν ὄγδοη μέρα ἀπό τή γέννησή του, ὡς πράξη καθιέρωσης καί ἔνταξής του στήν οἰκογένεια. Τριπλό χορό ἔχουμε ἐπίσης στή χειροτονία καί στό γάμο

ὡς ἔκφραση τῆς ἐν Χριστῷ εὐφροσύνης³. Ὁ ἀρχιερεὺς, στό βάπτισμα, «τρῖς τήν κολυμβήθραν κυκλοῖ»⁴, πού σημαίνει ὅτι συγχορεύει καί χαίρεται μέ τοὺς ἀγγέλους γιά τήν πνευματική μητέρα τήν κολυμβήθρα καί τό θεῖο πνεῦμα πού γεννήθηκε ἀπ' αὐτήν.

Ἀναφέραμε ἤδη ὅτι κατά τή λιτανεία ἀπό τό βαπτιστήριο στό ναό γιά τήν τέλεση τῆς θείας Λειτουργίας ψαλλόταν ὁ βιβλικός στίχος «ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε»⁵. Ψαλλόταν μάλιστα ὡς ἐφύμνιο στούς στίχους τοῦ 92^{ου} ψαλμοῦ «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο...» ἢ τοῦ 31^{ου} ψαλμοῦ «Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι...» πού καί σήμερα ψάλλεται ἀνεξάρτητα βεβαίως ἀπό τό «ὅσοι εἰς Χριστόν»⁶. Ὁ ὕμνος αὐτός σήμερα ψάλλεται ἀντί τρισαγίου στίς βαπτισματικές Λειτουργίες τῶν μεγάλων δεσποτικῶν ἑορτῶν, Πάσχα δηλαδή, Χριστουγέννων, Θεοφανείων καί Πεντηκοστῆς. Κατά τήν ἀρχαία δέ τάξη ἐπεῖχε θέση εἰσοδικῶν⁷, ἀφοῦ καί τό τρισάγιο «Ἅγιος ὁ Θεός...» ἦταν ὁ ὕμνος τῆς εἰσόδου κλήρου καί λαοῦ στό ναό. Καί στό βάπτισμα ἀκριβῶς τό «ὅσοι εἰς Χριστόν» ἔχει τό χαρακτῆρα τοῦ τρισαγίου καί τοῦ εἰσοδικῶν. Ἀποτελεῖ τόν συνδετικό κρίκο μεταξύ βαπτίσματος καί Λειτουργίας. Δείχνει ὅτι στήν πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τό βάπτισμα ἦταν ὀργανικά δεμένο μέ τήν εὐχαριστιακή σύναξη⁸.

Ἀνάμεσα στό βάπτισμα καί τήν Εὐχαριστία, ἀλλά καί τό χρίσμα ὑπάρχει ἄρρηκτη σχέση καί θεολογική ἐνότητα. Ἡ σχέση αὐτή φαίνεται καί στήν Καινή Διαθήκη: «Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθών δι' ὕδατος καί αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός... τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καί τό ἅγιον Πνεῦμα, καί οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι καί τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῆ, τό Πνεῦμα καί τό ὕδωρ καί τό αἷμα, καί οἱ τρεῖς εἰς τό ἐν εἰσιν»⁹.

Ἐπίσης ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας γράφει σχετικά: «Τό μέν βάπτισμα τό εἶναι δίδωσι καί ὅπως ὑποστήναι κατά Χριστόν, τοῦτο γάρ νεκρούς καί διεφθαρμένους παραλαβόν εἰς τήν ζωὴν πρῶτον εἰσάγει, ἡ δέ τοῦ μύρου χρίσις τελειοῖ τό γεγεννημένον τῇ τοιάδε ζωῇ προσήκουσαν ἐνέργειαν ἐντιθεῖσα, ἡ δέ θεία Εὐχαριστία τήν ζωὴν ταύτην καί τήν ὑγίαν συντηρεῖ καί συνέχει»¹⁰. Ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης τονίζει αὐτή τήν ἐνότητα μέ τή χαρακτηριστική φράση: «Ἀλλήλων γάρ ἔχονται τά θεία μυστήρια καί ὡσπερ ἀδιαίρετος ἡ Τριάς καί τά ταύτης δωρήματα». Πρῶτα ἐπισημαίνει ὁ ἴδιος, χριόμαστε μέ τό μύρο, τό ὁποῖο «τελειοῖ τό βάπτισμα» καί ἔπειτα κοινωνοῦμε τῶν μυστηρίων. Πρέπει πρῶτα νά ἁγιασθοῦμε, «καί τότε τό ἅγιον ὑποδέξασθαι»: «Τοῦτο γάρ καί τό τέλος τοῦ μυστηρίου παντός»¹¹.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. καί Ἰ. Μ. Φουντούλη, «Ἀπλή ἢ τριπλή περιφορά γύρω ἀπό τήν κολυμβήθρα», Ἀπαντήσεις εἰς λειτουργικάς ἀπορίας, τόμ. Δ', «Ἀποστολική Διακονία», Ἀθήνα 1994, σ. 66. // 2. Ἰ. Μ. Φουντούλη, ὁ.π., σ. 67. // 3. Συμεών Θεσσαλονίκης, Περί τοῦ τιμίου νομίμου γάμου, PG 155, 513B. // 4. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος, ΕΖ', PG 155, 233A. // 5. Γαλ. 3, 27. // 6. Ἰ. Μ. Φουντούλη, ὁ.π., σ. 65. // 7. Ἰ. Μ. Φουντούλη, ὁ.π., σ. 66. // 8. Α. Schmemmann, Ἐξ ὕδατος καί Πνεύματος, σ. 157-158. Βλ. καί Ἰ. Μ.

Ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι τό τέλος τῶν μυστηρίων. Ἐδῶ ὀλοκληρώνεται ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου, στή μετοχή καί κοινωνία μέ τό Χριστό πού συνεπάγεται καί τήν κοινωνία μέ τοὺς ἀνθρώπους μέσα στή νέα κοινωνία τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι χαρακτηριστικό ἐπίσης ὅτι στήν ἀρχαία Ἐκκλησία οἱ νεοφώτιστοι μετέβαιναν ἀπό τό βαπτιστήριον στόν κυρίως ναό μέ μία λαμπάδα στό χέρι «εἰς ἔνδειξιν καί δόξαν τοῦ θειοτάτου φωτός»¹².

Τό ὠραῖο αὐτό ἔθος διατηρεῖται μέχρι σήμερα. Μετά τό χρίσμα καί τήν ἔνδυση τοῦ νεοφωτίστου ὁ ἱερέας τοῦ ἐπιδίδει πρῶτα τό σταυρό καί στή συνέχεια τή λαμπάδα τήν ὁποία κατά τόν ἱερό χορό κρατᾷ ὁ ἀνάδοχος ὡς «τῆς ἐκείθεν φωταγωγίας μυστήριον» καί σύμβολο τῆς λαμπάδας τῆς πίστεως μέ τήν ὁποία θά συναντήσουμε ὡς «φαιδραὶ καί παρθένοι ψυχαί» τό νυμφίον Χριστό¹³.

Ὁ κύκλος τοῦ χοροῦ, ὅπως ἀκριβῶς καί στό μυστήριον τοῦ γάμου¹⁴, ἔχει καί αὐτή τή σημασία, τῆς πορείας δηλαδή πρὸς τά ἔσχατα ἢ ὁποία εἶναι ἀσφαλῆς ὅταν φωτίζεται ἀπό τό φῶς τοῦ Χριστοῦ. Πρωτίστως ὁμως ἀναδεικνύει τήν ἀνάγκη τῆς παρουσίας τοῦ νεοβαπτισθέντος ὡς φωτός μέσα στόν κόσμον κατὰ τό «οὕτω λαμπάτω τό φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα καί δοξάσωσιν τόν πατέρα ὑμῶν τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»¹⁵.

Φουντούλη, Ἀπαντήσεις..., τ. Γ', Ἀθήνα 1991, σσ. 255-260. // 9. Α' Ἰω. 5, 6-8. // 10. Βλ. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή, Λόγ. Ι, PG 150, 504A. // 11. PG 155, 248AB, PG 155, 244A, PG 155, 233B. // 12. Συμεών Θεσσαλονίκης, Διάλογος..., ΕΖ', PG 155, 232D. // 13. Γρηγορίου του Θεολογοῦ, Λόγος Μ', Εἰς τό ἅγιον Βάπτισμα, PG 36, 425A. // 14. Π. Ἰ. Σκαλτσῆ, «Οἱ συμβολισμοὶ στήν Ἀκολουθία τοῦ Γάμου», ἐν Λειτουργικές Μελέτες Ι, ἐκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 127-128. // 15. Ματθ. 5, 16.

Ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος (Β')

Κωνσταντίνου Κορναράκη,
Ἐπίκ. καθηγητῆ Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.

2. Ἡ κρίση τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, πρόκληση γιά τόν θεολογικό λόγο τῆς Ἐκκλησίας

α. Κοσμικές αὐταπάτες καί θεολογικός ρεαλισμός ὡς πρός τό γεγονός μιᾶς τυχούσης κρίσεως

Ὁ ὅρος «κρίση» περιγράφει συνήθως τόν ὀριακό ἢ μή φυσιολογικό χαρακτήρα μιᾶς καταστάσεως, ἢ ὁποία ἀφορᾷ σέ ἕνα πρόσωπο, ἢ σύνολο προσώπων καί ἐκτυλίσσεται ἐν χρόνῳ (π.χ. «ἡ κρίση τῆς ἐποχῆς μας»). Λόγω τοῦ ὀριακοῦ τῆς χαρακτήρα, ἡ ἔννοια «κρίση» συμπεριλαμβάνει ὡς παρελκόμενο τήν «πρόκληση». «Πρόκληση» δηλαδή, στήν περίπτωση αὐτή, σημαίνει ὁ,τιδήποτε ἀναγκάζει τόν ἄνθρωπο νά ἀνταποκριθεῖ σέ ἕνα γεγονός πού ἔχει ἀπέναντί του, σέ συγκεκριμένο χρόνο. Τόσο ἡ «κρίση», ὅσο καί ἡ «πρόκληση», μπορεῖ νά ἔχουν ποικίλο εὖρος (νά ἀφοροῦν δηλαδή σέ ἕνα πρόσωπο ἢ ἕνα σύνολο προσώπων), ὥστόσο συνδέονται ἄμεσα μέ τόν πυρήνα τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος προκαλούμενος νά λάβει θέση πάνω σέ ἕνα ζήτημα, δοκιμάζεται ὡς πρός τίς ὑπαρκτικές του δυνατότητες, καθῶς ἀναγκάζεται νά ἐπιλέξει, δηλαδή νά «κρίνει» τόν τρόπο καί τή μέθοδο πού θά ἀκολουθήσει, ὥστε νά ἀντιμετωπίσει ἐπιτυχῶς τήν πρόκληση πού τόν ἀναστατώνει.

Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή, μία περίοδος «κρίσεως» μπορεῖ νά εἶναι καταλυτική γιά τόν

ἄνθρωπο, διότι τόν παγιδεύει στήν καταστροφική γοητεία τῆς. Ὅποιος ἐστιάζει τόν ὀφθαλμό τῆς ψυχῆς του στήν ἐστία τῆς κρίσεως πού βιώνει, ἐνδεχομένως θά ἀντιμετωπίσει τόν κίνδυνο παραλύσεως τῶν ζωτικῶν ὑπαρξιακῶν του δυνάμεων καί θά ἀντιδράσει μέ ἀνακλαστικό τρόπο ἔναντι τῶν ἐρεθισμάτων τῆς τυχούσας προκλήσεως. Ὅταν τά ἀξιολογικά κριτήρια τῆς ὑπάρξεως ἔχουν θολή προοπτική, διότι ὁ ἄνθρωπος ἀμελεῖ τόν διάλογο μέ τόν ἑαυτό του, τότε ἡ ἀνασφάλεια τῶν ὑπαρξιακῶν ἐπιλογῶν του τόν ὠθεῖ νά προφυλάσσει τήν εἰκόνα του ἀπό ἀπροσδόκητες καταστάσεις καί νά βρῖσκει παραμυθία ἐκεῖ ὅπου διασφαλίζεται ἡ αὐτονομία του. Ἐνα καλό παράδειγμα ἀποτελοῦν οἱ ἐπιστῆμες «αἰχμηῆς», οἱ ὁποῖες, ὑποσχόμενες ἕνα ἀσφαλές μέλλον (ὑγεία, διαβίωση, ἐπικοινωνία), ἀποκτοῦν θεμελιώδη θέση στό σύστημα ἀξιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Μία κρίση ὅμως («ἐπιφορά» θά μπορούσε νά εἶναι ἕνας ὅρος τῆς πατερικῆς σκέψεως), ἀρκεῖ νά τόν βυθίσει σέ πολυποίκιλες ἐσωτερικές διασπάσεις, ἐφόσον ἀνατρέπει τό αἶσθημα ἀσφάλειας πού καλλιεργοῦσε καί τόν καθιστᾷ ἀπροστάτευτο ἔναντι τῆς ὑπαρξιακῆς δυναμικῆς πού αὐτή ἐγείρει.

Στήν περίπτωση μάλιστα αὐτή θά μπορούσαμε νά ἐστιάσουμε τήν προσοχή μας στή σύνδεση βιωμάτων θλίψεως καί καταστάσεων κρίσεως. Ἐνα ἰσχυρό βίωμα θλί-

φειως μπορεῖ νά ὀδηγήσει τόν ἄνθρωπο σέ κρίση. Ἐξάλλου, μία ἔντονη περίοδος κρίσεως εἶναι δυνατόν νά προκαλέσει ἰσχυρά βιώματα θλίψεως. Πάντως, ὁ τρόπος πού βιώνεται ἢ θλίψη ἔναντι τῆς τυχούσης «κρίσεως», ἀντανακλᾶ τό ἦθος καί τόν βαθμό αὐτοσυνειδησίας τοῦ ἀνθρώπου.

Σέ τοῦτο τό συμπέρασμα συναντῶνται καί ὁ θεολογικός καί ὁ μή θεολογικός λόγος, ὅταν διατυπώνεται ὁ γενικός ἀφορισμός ὅτι «μία κρίση, εἶναι στόν πυρήνα της ἠθική κρίση». Ἡ σύγχρονη ἀνθρωπολογία, ὁμως, μᾶλλον νεοσυντηρητική σέ σχέση μέ τήν ἀντισυμβατική ἰδεολογία τῶν δεκαετιῶν τοῦ '60 καί τοῦ '70, προτιμᾷ νά ἐστιάζει τόν λόγο της στή φαινομενολογία τοῦ ἦθους. Ἔτσι ἀφήνει ἀναπάντητο τό ἐρώτημα περί τῆς ὄντολογικῆς δυναμικῆς του. Ἔνα ἐρώτημα στό ὁποῖο ἀπαντᾷ ὁ διαχρονικός λόγος τῆς Ἐκκλησίας.

Γιά τήν ἀνθρωπολογία τῆς Ἐκκλησίας κάθε κρίση πού βιώνει ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ ἕνα πολυσύνθετο γεγονός, διότι ἀποκαλύπτει τόν τρόπο ὑπαρξιακῆς του λειτουργίας ἀλλά καί τόν ὑπαρξιακό του προσανατολισμό. Ἀκόμη καί τό βίωμα τῆς θλίψεως ἀποτελεῖ καταρχήν ἔνδειξη ζωῆς μέσα σέ θανατική ἐμπειρία. Ταπεινώνει τόν ἄνθρωπο, ἀποκαλύπτοντάς του τίς ὑπαρκτικές του ἀντοχές, δηλαδή ἀποτελεῖ ἀφετηρία αὐτοσυνειδησίας του. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή, τά βιβλικά ἀλλά καί τά πατερικά κείμενα, πέραν τῆς φαινομενολογικῆς

ἀποτίμησής τῆς θλίψεως πού συνοδεύει περιόδους κρίσεων, δίδουν ἰδιαίτερη ἔμφαση στόν παιδαγωγικό χαρακτήρα τῶν θλίψεων.

Μέ βάση τά ἀνωτέρω, ὁ ὅρος «κρίση», παρά τό γεγονός ὅτι δηλώνει μία ὀριακή κατάσταση μέ ἀρνητικό περιεχόμενο, ἐν τούτοις ἐμπεριέχει καί θετική προοπτική, ἐφόσον εὐεργετῆ τόν ἄνθρωπο, διότι, ἀναγκάζοντάς τον νά λάβει «κριτική» θέση ἔναντι τῶν ποικιλῶνυμων καταστάσεων πού τόν «προκαλοῦν», στήν οὐσία τόν ὠθεῖ νά λάβει «κριτική» θέση ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ του. «Κρίση» σημαίνει ἀναμόχλευση τοῦ βυθοῦ τῆς ὑπάρξεως, σημαίνει ἐπαναπροσδιορισμό τῆς προσωπικῆς ἀλλά καί τῆς συλλογικῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς κοινότητας. Ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ, γράφει ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, στενάζει γιά τά παθήματα τοῦ ἀδελφοῦ του ὡς ἔάν νά ἦταν δικά του.

Ἐπομένως, ἡ Ἐκκλησία, μέσα ἀπό τίς ποικίλες κρίσεις, πρέπει νά βοηθήσει τόν ἄνθρωπο πού ὀδυνᾶται νά ἀξιοποιήσει μέ «γόνιμο» τρόπο τίς προκλήσεις πού συναντᾷ καί νά συνειδητοποιήσει, ὅτι ἡ πρόκληση γιά τόν ἴδιο εἶναι στή βάση της μία: νά διακρίνει τίς ἀληθινές του ἀνάγκες ἀπό τήν εἰκόνα πού ὁ ἴδιος φιλοτεχνεῖ γιά τόν ἑαυτό του, νά ἀναγεννηθεῖ ὡς πρόσωπο. Αὐτή εἶναι καί ἡ ἀφετηρία γιά τή μετάβαση ἀπό τό μοντέλο τῆς «ἀνοχῆς τῆς ἑτερότητας» στήν κοινωνία τῶν προσώπων.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρβλ. Ἄββᾶ Δωροθέου, Ἐπιστολαί, II, §187, ἔκδ. L. Regnault and J. de Preville, *Dorothee de Gaza. Oeuvres spirituelles, Sources chretiennes* 92, Editions du Cerf, Paris 1963, σ. 504.
2. Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια περί ἀγάπης*, III, 79, ἔκδ. Aldo Ceresa-Gastaldo, Editrice Studium, Roma 1963, σ. 182.

19. Κατήχηση και δόγμα

Ἄλεξάνδρου Σ. Καριώτογλου,
Δρος Θεολογίας

ΣΥΝΘΩΣ, κάνοντας λόγο για κατήχηση, ὁ νοῦς μας πηγαίνει στήν ἐκμάθηση καί ἐσωτερίκευση βασικῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκμάθηση καί ἐσωτερίκευση, ἀπό τήν πλευρά ἐκείνων πού γνωρίζουν σέ μεγάλη ἡλικία τήν Ἐκκλησία καί ζητοῦν τήν διά τοῦ Βαπτίσματος ἔνταξή τους στό χῶρο της, ἀλλά καί ἀπό τήν πλευρά πολλῶν μελῶν τῶν ἐνοριῶν, πού ἐπιζητοῦν μία βαθύτερη καί οὐσιαστική κατάρτιση. Συχνά πολλά μέλη ἐνοριῶν ἀναφέρονται στήν ἔλλειψη κατήχησης καί στήν ἐλλιπῆ γνώση τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Χρειάζεται ἐπομένως νά δώσουμε μία ἀπάντηση στό θέμα τῆς σχέσεως τῆς κατήχησης καί τοῦ δόγματος, ὥστε νά ὑπάρχει γιά ἕνα κατηχητή σαφές εἰκόνα καί τῶν δύο πλευρῶν. Παρά τό γεγονός ὅτι στήν πρώτη Ἐκκλησία ἡ κατήχηση προηγείτο τοῦ Βαπτίσματος, ἀπό τόν τρίτο αἰῶνα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἡ κατήχηση ἄρχισε νά πραγματοποιεῖται καί μετά τό βάπτισμα μέ τή μορφή πού ἔχει καί σήμερα, δηλ. ὡς «ἄκουσμα ἑνός προφορικοῦ λόγου». Σ' αὐτό συνέβαλε ἡ παρουσία τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν, ἀπό τίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία μέ αὐτό τό εἶδος τῆς κατήχησης προσπάθησε νά διαφωτίσει τό λαό καί νά τόν καταστήσει ἕτοιμο καί ἱκανό νά ἀπομακρύνει κάθε ξένη πρός τήν Ἐκκλησία αἰρετική ἄποψη. Ἐνῶ στήν πρῶ-

τη Ἐκκλησία βασικά κατηχητικά ἐγχειρίδια ἦταν τά τρία «συνοπτικά» λεγόμενα Εὐαγγέλια (κατά Ματθαῖον, Μᾶρκον καί Λουκᾶν), ἀργότερα καί ἀνάλογα μέ τίς κατά τόπους ἀνάγκες δημιουργοῦνται τά λεγόμενα «βαπτιστήρια σύμβολα», μέσα στά ὁποῖα περιλαμβάνονται καί ἐκτίθενται, ἀλλά καί διασαφηνίζονται θεμελιώδεις ὅροι τῆς πίστεως, δηλαδή βασικά δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Στο σημεῖο αὐτό χρειάζεται νά μή παραλείψουμε μία ἀποστροφή τοῦ λόγου τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος σχολιάζοντας τή φράση τοῦ Ἀπ. Παύλου «γάλα ὑμᾶς ἐπότισα καί οὐ βρῶμα» ἀναφέρει ὅτι ἡ κατήχηση εἶναι γάλα, μία πρώτη τροφή τῆς ψυχῆς, ἐνῶ στερεά τροφή εἶναι ἡ ἐμπειρική θεωρία: «Γάλα μὲν ἡ κατήχησης οἰνοεῖ πρώτη ψυχῆς τροφή νοηθήσεται, βρῶμα δέ ἡ ἐποπτική θεωρία».

Εἶναι ἐπομένως τό «γάλα» ἡ κατήχηση καί στίς δύο ἐκδοχές πού προαναφέραμε, ἀλλ' ὡστόσο εἶναι τό γάλα πού ἀνοίγει τό δρόμο γιά τήν «ἐποπτεία» πού θά πάρει ὁ πρός τό Βάπτισμα ἐτοιμαζόμενος ἢ ὁ βαπτισμένος. Γιά τό λόγο αὐτό ἡ δογματική κατοχύρωση θεωρεῖται ἀναγκαία ἀπό τόν τρίτο αἰῶνα μέχρι τίς μέρες μας. Πρέπει ὅμως νά ξεκαθαρίσουμε τί εἶναι δόγμα, ἐπειδή καί στό σημεῖο αὐτό ὑπάρχουν κενά μέσα μας ἐξ αἰτίας

της χρήσης της λέξης και από άλλους χώρους, όπως είναι π.χ. η πολιτική. Στην ελληνική γλώσσα η λέξη «δόγμα» σημαίνει αλήθεια αναμφισβήτητη. Η Εκκλησία ομολογεί τα δόγματα και διακηρύσσει την έξ αποκαλύψεως φύση τους. Αποτελούν στοιχεία, τα οποία συνιστούν και κανονίζουν την πίστη, γι' αυτό και ονομάζονται «κανών της πίστεως». Ο Π. Ευδοκίμωφ αναφέρει ότι «τά δόγματα, σφραγισμένα με τό αίμα τών μαρτύρων, σχετίζονται μόνον με ζητήματα ζωής ή θανάτου. Όπως ακριβώς λέγεται στό τέλος του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου, πολλά είναι «ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα». Ό,τι όμως έχει αποκαλυφθεῖ είναι ἄρκετό γιά τή σωτηρία, εἶναι τό «ἐν οὐ ἔστί χρεία» τῆς Βασιλείας. Γιά τοῦτο, μπαίνοντας στήν Ἐκκλησία ὁ «νεόφυτος», ὁμολογεί τό σύμβολο τῆς πίστεως, ἀπαγγέλλοντας τό «Πιστεύω». Ἀλλά καί κατά τή συμμετοχή μας στή Θ. Λειτουργία οἱ βαπτισμένοι ἀπαγγέλλουμε τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὁμολογώντας τίς ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες, πάνω στίς ὁποῖες στηρίζεται ἡ ζωή τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας.

Στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας ὡστόσο, καί αὐτό ἀκριβώς εἶναι τό σημαντικό, τό ὁποῖο δέν πρέπει νά ξεχνᾷ ὁ κατηχητής, οἱ πατέρες προασπίζον καί προβάλλουν τόν δογματικό τύπο χωρίς νά τόν ἀναλύουν διόλου καί δέν κάνουν λόγο γιά τό τριαδικό μυστήριο, παρά μόνο σέ ἔργα τους στά ὁποῖα ἀσκοῦν πολεμική. Κι αὐτό ἐπειδή τά δόγματα θεωροῦνται ἄρρητα μυστήρια, τά ὁποῖα προσεγγίζονται μόνο διά τῆς βίωσης τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική ἡ ἀπάντηση πού ἔλαβε ἕνας μοναχός ἀπό

τόν ἀββᾶ Ἰωάννη στήν ἐρώτηση, ἄν πρέπει νά μιλήσει γιά τά δόγματα σέ σχετικές συζητήσεις πού ἔκαναν μεταξύ τους οἱ μοναχοί: « Ποτέ νά μή συζητήσεις γιά θέματα πίστεως, ἀντιπαραθέτοντας τίς ἀπόψεις σου, διότι δέν ἀπαιτεῖ αὐτό ὁ Θεός ἀπό σένα, παρά μόνο τό νά ἔχεις ὀρθή πίστη, αὐτή ἀκριβώς πού παρέλαβες ἀπό τήν ἁγία Ἐκκλησία μέ τό Βάπτισμα, καί νά ἐκτελεῖς τίς ἐντολές Του. Ἐπίσης τό νά μιλάς γιά τά δόγματα, δέν χρειάζεται, διότι κάτι τέτοιο εἶναι πάνω ἀπό τίς δυνάμεις σου, ἀλλά νά προσεύχεσαι στό Θεό γιά τίς ἁμαρτίες σου καί μ' αὐτές ἄς ἀσχολεῖται ὁ νοῦς σου». Αὐτόκλητοι καί αὐθαίρετοι δάσκαλοι, πού δέν ἔχουν ὀριστεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία ὡς κατηχητές, δέν ἔχουν δικαίωμα νά ἐξηγοῦν καί νά ἀναλύουν δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδή «διδάσκουν μή ἔχοντες δύναμιν». Εἴμαστε πολλοί, πού «βάλαμε ἑαυτούς λαλῆσαι» χωρίς αὐθεντικά ἐκκλησιαστικά διαπιστευτήρια, χωρίς χαρισματική ἰκάνωση καί χωρίς σωτηριολογική καί Χριστολογική στόχευση, ἀλλά γιά τή διαμόρφωση μίας «καριέρας» πού τήν υπέβαλαν ἐγωπαθεῖς καί ἐγωτρεφεῖς ἀνάγκες μας. Γι' αὐτό καί «ὁ λόγος μας δέν εἶναι πληροφορικός», δέν ἔχει καρποφορία. Δέν λειτουργεῖ τήν κοινωνίας τήν Ἀλήθεια καί στή ζωή τοῦ Χριστοῦ, δέν μεταποιεῖ τόν ὄχλο σέ Χριστοκεντρικό λαό τοῦ Θεοῦ. Τά πράγματα τό μαρτυροῦν, ιδιαίτερα στά χρόνια μας.

Ἄν τά δόγματα εἶναι λοιπόν κρυμμένες ἀλήθειες, τί ἀπό αὐτά πρέπει κατά τήν κατήχηση νά ἔχουμε ὑπόψη μας; Αὐτό θά μᾶς ἀπασχολήσει στό ἐπόμενο.

Οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ ὁ ρόλος τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης («Ἡ ἀπροαίρετος νυκτερινή ρύσις») (Β')

Παναγιώτη Ἰ. Μπούμη,
Ὁμοσ. καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΜΠΕΡΑΙΝΟΥΜΕ, λοιπόν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ τό κείμενο τοῦ ἀποστόλου Παύλου ὅτι ἀκόμη καὶ στὴν περίπτωση τῶν βρωμάτων-φαγητῶν, ἐνῶ αὐτὰ δὲν εἶναι ἀκάθαρτα καθ' ἑαυτὰ, ὅμως γίνονται «κοινά» καὶ ἀκάθαρτα σ' ἐκεῖνον πού τὰ θεωρεῖ ὡς ἀκάθαρτα. Καὶ ἐπὶ πλέον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος «διακρίνεται» καὶ ἀμφιταλαντεύεται ὡς πρὸς τὴν καθαρότητα τοῦ φαγητοῦ, ἔχει κατακριθεῖ καὶ ἀπὸ μόνος του καὶ ἀμαρτάνει, γιατί τοῦ λείπει ἡ πίστη.

Ἡ (δια)μόρφωση τῆς συνειδήσεως

Ἐκτός τῆς αἰτιολογίας πού ἀναφέραμε στό προηγούμενο ἄρθρο περὶ τῆς ἐφάμαρτης λόγω ἀπιστίας βρώσεως τροφῶν-φαγητῶν ἐπίσης καὶ ὅταν ὁ χριστιανὸς δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του τὸν ἀδελφό του, τὸν ἔστω ἀδύνατο κατὰ τὴν πίστη συνάνθρωπό του, καὶ τότε πάλι τὰ πράγματα καθίστανται ἐφάμαρτα καὶ κατακριτέα, ἐφ' ὅσον ἀπουσιάζει ἡ ἀγάπη, «ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. 3,14). Λέει συγκεκριμένως ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὰ ἑξῆς:

α) «Τοῦτο κρίνατε μᾶλλον (=προτιμᾶτε), τό μή τιθέσθαι πρόσκομμα τῶ ἀδελφῶ ἢ σκάνδαλον» (Ρωμ. 14,13). β) «Εἰ γάρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς» (Ρωμ. 14,15). γ) «Μή ἔνεκεν βρώματος κατάλυε

τό ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακόν τῶ ἀνθρώπῳ τῶ διά προσκόμματος (= αἰτία νά πέσει ὁ ἄλλος) ἐσθίοντι» (Ρωμ. 14,20), καὶ προσθέτει: δ) «Καλόν τό μή φαγεῖν κρέα μηδέ πιεῖν οἶνον μηδέ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει» (Ρωμ. 14,21).

Νομίζουμε ὅτι οὔτε αὐτὰ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία ἢ γενικότερα τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία καὶ μάλιστα τὴν ἀποστολική παράδοση. Αὐτὰ τουλάχιστον φαίνεται ὅτι δέχονται καὶ καινοδιαθηκολόγοι καθηγητές, ἐρμηνεῖα τῶν ὁποίων στά ἐπίμαχα χωρία ἀξίζει νά μεταφέρουμε εὐθύς ἀμέσως. Ἔτσι ὁ καθηγητὴς Παν. Τρεμπέλας ἰδίως στό χωρίο Ρωμ. 14,15 ἀρκετὰ ἀναλυτικά γράφει: «Δέν φθάνει ὅμως ἡ πεποίθησις αὐτή (ὅτι “οὐδέν κοινόν” [= ἀκάθαρτον] διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ρωμ. 14,14) διὰ νά μή ἀμαρτάνῃς μέ τό φαγητόν. Πρέπει μαζῆ μέ αὐτὴν νά συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἀγάπη. Ἐάν δέ διὰ φαγητόν ὁ ἀδελφός σου λυπῆται καὶ σέ ἀποδοκιμάζῃ καὶ ἀγανακτῆ ἐναντίον σου, δέν συμπεριφέρεσαι πλέον ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ ἀγάπη, ἐφ' ὅσον σύ ἐπιμένεις νά τρώγῃς καὶ νά λυπῆς ἔτσι τὸν ἀδελφόν σου» (Π. Ν. Τρεμπέλας, *Ἡ Καινὴ Διαθήκη μετὰ συντόμου ἐρμηνείας. Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἡ Ἀποκάλυψις*, Ἀθῆναι 1955, σσ. 70-71). Καὶ προσθέτουν οἱ Γ. Γαλίτης, Ἰ. Καραβιδόπουλος, Ἰ. Γαλάνης καὶ Π. Βασιλειάδης: «Γιατί, μέ τὴν

ἐπιμονή σου νά δείξεις ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀκάθαρτες τροφές, ὀδηγεῖς στήν καταστροφή ἕναν ἀδερφό, γιά τόν ὁποῖο πέθανε ὁ Χριστός».

Ὡς ἐκ περισσοῦ μεταφέρουμε καί ὅσα παραπλησίως πρός τά προηγούμενα καί στήν Α΄ ἐπιστολή του πρός Κορινθίους ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει γιά τή βρώση εἰδωλοθύτων: «Περί δέ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσιν ἔχομεν. Ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δέ ἀγάπη οἰκοδομεῖ... Περί τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδέν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καί ὅτι οὐδεὶς Θεός εἰ μή εἷς... Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινῶσις· τινές δέ τῆ συνηθεία ἔως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καί ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενής οὔσα μολύνεται... Ἐάν γάρ τις ἴδῃ σέ τόν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ (= στό τραπέζι κάποιου ναοῦ εἰδώλων) κατακείμενον, οὐχί ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τό τά εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;... Οὕτως δέ ἁμαρτάνοντες εἰς τούς ἀδελφούς καί τύπτοντες αὐτῶν τήν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστόν ἁμαρτάνετε» (Α΄ Κορ. 8,1-13).

Κατ' ἀναλογίαν πρός αὐτά ἴσως παρομοίως πρέπει νά σκεφθοῦμε καί στό θέμα γιά τή «μόλυνση» ἀπό τίς φυσικές «ἐκρῦσεις» τοῦ σώματος, ὥστε νά ἐρμηνεύουμε πιστῶς καί ἀκολούθως νά ἐφαρμόζουμε ὀρθῶς τούς σχετικούς ἰ. κανόνες τῆς Ἐκ-

κλησίας ὡς θεῖα δῶρα, μαρτύρια καί λάφυρα (πρβλ. τό «σκῦλα» τοῦ α΄ κανόνα τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου) καί ὄχι ὡς πρόχειρα ἀνθρώπινα «κατασκευάσματα».

Πράγματι ἀπό τούς λόγους αὐτούς τοῦ Παύλου πού γράφονται μάλιστα καί στήν πρός Ρωμαίους ἐπιστολή, ἡ ὁποία «ἀποτελεῖ μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν του τήν κατ' ἐξοχήν ἔκφραση τοῦ “εὐαγγελίου” τοῦ Ἀποστόλου» (Σ. Ἀγουρίδης, *Εἰσαγωγή εἰς τήν Καινήν Διαθήκην*, ἐκδ. «Γρηγόρη», Ἀθήναι 1971, σ. 280), φαίνεται πόσο μεγάλη ἀξία ἔχει μία φωτισμένη, πιστή καί σταθερή συνείδηση καί γιά τόν ἴδιο τό Χριστιανό, ἀλλά καί γιά τούς ἄλλους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς του. Γιά ὅλους τούς συνανθρώπους του, τούς ὁποίους ἐξ ἀγάπης δέν θέλει νά τούς σκανδαλίζει καί νά τούς βάζει πρόσκομμα στήν πρόοδό τους καί στή σωτηρία τους, ἂν τυχόν ἔχουν ἀσθενή συνείδηση καί πεπαλαιωμένες ἀντιλήψεις.

Ἐπαναλαμβάνουμε: Κατ' ἀναλογία πρός αὐτά πού διατυπώνονται γιά τό σκανδαλισμό ἀπό τά βρώματα καί τήν ὀφειλόμενη συγκατάβαση πρός τόν ἀσθενή συνάνθρωπο, τίς συνηθείές του καί τίς ἀντιλήψεις του, πρέπει νά σκεφτόμαστε καί νά ἀντιμετωπίζουμε καί τίς δοξασίες του περί τῆς «ἀκαθαρσίας» καί «μολύνσεως» καί στό ζήτημα τῶν φυσικῶν σωματικῶν ἐκροῶν (ἀνδρῶν καί γυναικῶν).

Κυριακή 26 Φεβρουαρίου 2012
ΤυρινήςἈρχιμ. Νικοδήμου Εὐσταθίου,
Πρωτοσυγγέλλου Ἱ. Μ. Χαλκίδος

(Ματθ. στ' 14-21)

[14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· 21 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά σου].

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ εἶναι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς πρώτης περιόδου τοῦ Τριωδίου καὶ ταυτόχρονα τὸ κατώφλι τῆς δευτέρας περιόδου τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, στὴν ὁποία οὐσιαστικά εἰσερχόμεθα ἀπὸ τὸν ἑσπερινὸ τῆς σημερινῆς ἡμέρας, τὸν ὀνομαζόμενον καὶ ἑσπερινὸ τῆς συγγνώμης.

Ὅλο τὸ Τριῶδιο εἶναι περίοδος μετανοίας καὶ προετοιμασίας γιὰ τὴν μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. Προετοιμασία γιὰ νὰ γίνῃ ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ γεγονόσ τῆς δικῆς μας ζωῆς. Προϋπόθεση ὅμως σὲ αὐτὸ εἶναι ἡ μετάνοιά μας. Ἡ μετάνοιά μας ὄχι γιὰ τὰ καθημερινὰ κυρίως μικρολάθη, ἀλλὰ γιὰ τὸ ἕνα, τὸ μεγάλο, τὸ κύριο λάθος μας, τὸ ὅτι βάζουμε τὸν

ἑαυτὸ μας καὶ τὸν ἐγωισμό μας πάνω ἀπὸ τὸ Θεό. Ἔτσι ὅμως ἀντὶ νὰ κερδίζουμε τὴν Ἀνάσταση καὶ τὴ ζωὴ κερδίζουμε τὸν θάνατο.

Ἕνας τρόπος πού ἀποτελεσματικά βοηθεῖ νὰ μετανοήσουμε ἀληθινὰ καὶ πού δείχνει ὅτι μετανοοῦμε, εἶναι ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὅποιος πιστεύει στὸν Χριστὸ ἐμπιστεύεται τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀγάπη του καὶ γνωρίζει ὅτι οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ εἶναι σάν τίς πινακίδες πού μᾶς δείχνουν τὸν ἀσφαλῆ δρόμο γιὰ τὴ ζωὴ.

Μία ἀπὸ τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ εἶναι νὰ μὴν θέτουμε τὸ κунήγι τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν πάνω ἀπὸ τὸν Θεό, ἀλλὰ νὰ ἀγωνιζόμεσθε νὰ θησαυρίζουμε σὲ χάρι

καί ἀλήθεια Θεοῦ. Διαβάζουμε στό Εὐ-
αγγέλιο: «Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυ-
ροὺς ἐπὶ τῆς γῆς».

Τί εἶναι ἓνας θησαυρός

Πρὶν τό προσδιορίσετε ἐξετάστε: τί
εἶναι ἓνας θησαυρός; Ὅλοι ἔχουμε δεῖ
σάν θησαυρό τήν εἰκόνα τῆς κασέλας
τῶν πειρατῶν γεμάτη ἀπό χρυσό καί κο-
σμήματα. Πράγματι, στόν κόσμο, πολ-
λοὶ ἄνθρωποι συνδέουν ὑλικό πλοῦτο μέ
ἓναν θησαυρό. Θησαυρός μας εἶναι αὐ-
τό, στό ὅποιο ψάχνουμε, ἀναζητοῦμε ἢ
προσπαθοῦμε νά βροῦμε ἱκανοποίηση
καί εὐχαρίστηση.

Πῶς ἀναγνωρίζεται ἓνας θησαυρός

Εἶναι σημαντικό νά γνωρίζουμε ὅτι δέν
ἔχει σημασία ἄν ὁ θησαυρός σου εἶναι
κάτι σαφές καί μεγάλο ἢ ἀποτελεῖται
ἀπό πολλά μικρά πράγματα, πού οὔτε
τό συνειδητοποιεῖς. Στήν πραγματικό-
τητα, αὐτό πού εἶναι ὁ θησαυρός σου
καθορίζει τό πῶς θά ζήσεις. Ὁ θησαυρός
σου θά προσδιορίσει τίς ἐπιλογές πού θά
κάνεις, ὁ θησαυρός σου θά ἐπιδράσει
στό πῶς θά ζήσεις μέρα μέ τήν ἡμέρα, θά
καθορίσει τήν αἰωνιότητά σου.

Πῶς νά ἀναγνωρίζεις
τό θησαυρό σου

Θά κάνω μερικές ἐρωτήσεις: Τί σκέ-
πτεσαι στόν ἐλεύθερο χρόνο σου; Τί sé
συναρπάζει περισσότερο ἢ σοῦ δίνει με-
γαλύτερη ἱκανοποίηση sé μιά δεδομένη
ἐβδομάδα; Γιά ποιό πράγμα σοῦ ἀρέσει
νά μιλάς; Τί sé ἀναστατώνει περισσότε-
ρο ἄν παραλείψεις νά τό ἐξασφαλίσεις;
Στήν πραγματικότητα, αὐτό πού sé
ἀναστατώνει εἶναι συχνά συνδεδεμένο
μέ τό θησαυρό σου. Ἐάν ἔχεις ἓνα θη-

σαυρό πού μπορεῖ νά χάσεις, ἢ καρδιά
σου δέν μπορεῖ ποτέ νά εἶναι πλήρως
ικανοποιημένη, γιατί ἀκόμη καί ἄν κα-
ταφέρεις νά ἔχεις τόν θησαυρό σου σή-
μερα, δέν ξέρεις ἄν θά τόν ἔχεις καί
αὔριο. Γιά παράδειγμα, ἄν ὁ θησαυρός
σου εἶναι ἓνα ἄλλο πρόσωπο, ἴσως ὁ ἢ ἡ
σύζυγος ἢ τό παιδί, μπορεῖ νά χάσεις
ἐκεῖνο τό πρόσωπο καί ὡς ἐκ τούτου
ἔχεις ἓναν θησαυρό πού μπορεῖς νά
ἀπωλέσεις ὁποιαδήποτε στιγμή. Εἶναι
ἀδύνατο λοιπόν νά μπορεῖς νά ἱκανο-
ποιήσεις ἀπόλυτα τήν καρδιά σου. Ἐάν ὁ
θησαυρός σου εἶναι κάτι τό ὑλικό, μι-
κρῆς ἢ μεγάλης ἀξίας, τότε σίγουρα θά
τόν χάσεις. Ἐάν ὁ θησαυρός σου εἶναι ἡ
δόξα τῶν ἀνθρώπων, δηλαδή, ἡ ἀναγνώ-
ριση, ἀποδοχή, ἐπιδοκιμασία τῶν
ἄλλων, τότε νά ξέρεις ὅτι εἶναι ἓνας θη-
σαυρός πού θά χάσεις σίγουρα· ἀκόμα
καί ἄν τόν εἶχες δέν θά μπορούσε ποτέ
νά ἱκανοποιήσει πραγματικά τήν καρδιά
σου. Ὁ Θεός θέλει κάθε πρόσωπο νά
εἶναι πλούσια εὐλογημένο.

Γι' αὐτό ὁ Θεός προσφέρει στόν ἄν-
θρωπο ὡς δῶρο τόν μοναδικό θησαυρό
πού ἔχει ἀξία αἰώνια καί πού θά διαρ-
κέσει γιά ὅλη τή ζωή καί ὅλη τήν αἰωνιό-
τητα. Ὁχι μόνον παρέχει διαθέσιμο αὐ-
τό τόν θησαυρό, ἀλλά ὁ Θεός, στό πρό-
σωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἐνθαρρῦ-
νει νά ἀρπάξουμε καί νά κρατήσουμε
καλά αὐτόν τόν θησαυρό, νά παραλά-
βουμε αὐτόν τόν θησαυρό προσωπικά.

Ἡ ἐντολή γιά τή μέριμνα

Τό ἐδάφιο τοῦ Ματθ. 6:19-21 ἀποτε-
λεῖ μέρος τῆς ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλίας,
μιᾶς ἀπό τίς μακροσκελέστερες καί
πλέον βαθυστόχαστες διδασκαλίες τοῦ
Ἰησοῦ. Σέ αὐτούς τοὺς στίχους βρί-
σκουμε δύο ἐντολές καί μιά ἐξήγηση καί

τῶν δύο, καθώς καί μία προειδοποίηση. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, παρατηροῦμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς παραγγέλει νά μὴν κάνουμε θησαυρούς πάνω στή γῆ. Αὐτή εἶναι μία ἐντολή ἀπό τόν Δημιουργό μας. Ἔτσι, τό νά μὴν τόν ὑπακοῦς εἶναι ἁμαρτία. Ἄλλά εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

24), μὴν ἀνησυχεῖτε γιά τό τί θά φάτε καί τί θά πιεῖτε (6, 25-34). Αὐτές οἱ ἀπαιτητικές συστάσεις, προτάσεις, ὑποδείξεις, ἔχουν νά κάνουν μ' ἐκεῖνο τό τμήμα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἔχουν περισσότερο ἄγχος καί ἀνησυχίες. Ἀποτελεῖ ἐπίσης μέρος τῶν Μακαρισμῶν, πού εἶναι πιό δύσκολο ἀπό τό νά κατανοήσουν καί νά ἐξασκηθοῦν. Γι' αὐτό ὁ Ἰησοῦς λέει: “ἐάν δέ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἦ ...”.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Ἐπίσης, ὁ Θεός εἶναι ἐπίσης καί ἀνόητο, διότι κάθε θησαυρός στή γῆ θά εἶναι σίγουρα χαμένος.

Τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ καί τά «σημεῖα τοῦ ψεύδους»

Πρωτ. Σωτηρίου Ὁ. Ἀθανασοῦλια,
Ἐφημ. Μητροπολιτικοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίου Βασιλείου Τριπόλεως

ΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟ πού χαρακτηρίζει πολλές αἰρέσεις καί παραθρησκευτικές ομάδες τῆς ἐποχῆς εἶναι ὁ ἰσχυρισμός ὅτι στόν χῶρο τους ἐπιτελοῦνται θαυμαστά σημεῖα, πού ὑπερβαίνουν τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις («θαύματα»). Κάποιοι λένε ὅτι τά σημεῖα αὐτά γίνονται μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ ἢ τοῦ Χριστοῦ, καί ἄλλοι ὅτι γίνονται μέ κάποια ἄλλη ἀπόκρυφη δύναμη, πού δέν τήν διαθέτουν οἱ πολλοί. Προτεστάντες «θεραπευτές» ἰσχυρίζονται ὅτι θεραπεύουν βαρεῖες καί ἀνιάτες ἀρρώστιες καί μάλιστα ἐπιδεικτικά, μπροστά σέ πλήθη πιστῶν, ἐνῶ γνωστοί «πνευματιστές», ὅπως ὁ Γιούρι Γκέλερ, ἐντυπωσιάζουν λυγίζοντας κουτάλια μέ ἀπλές κινήσεις ἢ ἐνεργοποιώντας χαλασμένα ρολόγια ἀπό ἀπόσταση! Ὅμως, πῶς ἐρμηνεύει τά φαινόμενα αὐτά ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση; Τί εἶναι τά θαύματα καί γιατί γίνονται; Ὑπάρχουν γνήσια καί μή γνήσια θαύματα;

Γενικά, «θαῦμα» εἶναι ἓνα γεγονός, πού συμβαίνει κατά παράβασιν τῶν φυσικῶν νόμων καί προκαλεῖ τόν θαυμασμό καί τήν ἀπορία, γι' αὐτό ἄλλωστε ὀνομάζεται ἔτσι. Ἐάν τό θαῦμα καταργεῖ τούς φυσικούς νόμους, τότε ὁ μόνος πού μπορεῖ νά τό ἐπιτελεῖ εἶναι ἐκεῖνος πού ἔθεσε αὐτούς τούς νόμους, δηλ. ὁ Θεός. Αὐτός μόνον μπορεῖ νά καταργεῖ τούς

φυσικούς νόμους, ἄν θέλει καί ὅποτε θέλει, ἡ δέ Ἀγ. Γραφή ἀναφέρει πλῆθος τέτοιων θαυματουργικῶν ἐπεμβάσεων τοῦ Θεοῦ στόν κόσμον. Μέ τήν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ, «Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί» (Α' Τιμ. 3, 16), δηλ. ὁ Θεός ἦλθε ἀνάμεσά μας. Ὁ Χριστός, ὡς ἀληθινός Θεός, ἔκανε πολλά θαύματα, πού καταγράφονται στά ἱερά Εὐαγγέλια, ὅπως ἀναστάσεις νεκρῶν, θεραπείες δαιμονιζομένων, ἰάσεις ἀσθενῶν κ.ἄ.

Ἐάν παρατηρήσουμε αὐτά τά θαύματα, θά βροῦμε χαρακτηριστικά πού τά διακρίνουν ἀπό τά «σημεῖα» τῆς πλάνης. Τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ: α) Ἔχουν λόγο καί νόημα. Οἱ ἰάσεις π.χ. φανερώνουν ὅτι ὁ Κύριος εἶναι ὁ ἰατρός τῶν σωμάτων καί τῶν ψυχῶν μας. Οἱ ἀναστάσεις φανερώνουν ὅτι εἶναι ὁ ἐξουσιαστής τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου. Οἱ θεραπείες τῶν δαιμονιζομένων φανερώνουν ὅτι «ἐν Χριστῷ» καταργεῖται ὁ διάβολος κ.λπ. β) Ἀποκαλύπτουν τήν θεότητα τοῦ Χριστοῦ καί ἔτσι ἐνισχύουν τήν πίστη στό πρόσωπό Του καί ὀδηγοῦν στή σωτηρία. γ) Εἶναι προέκταση καί ἐπιβεβαιώση τῆς διδασκαλίας Του. δ) Ἀποτελοῦν ἔκφραση τῆς ἀγάπης Του γιά τόν ἄνθρωπο. ε) Ἀποβλέπουν στή θεραπεία τοῦ σώματος, ἀλλά πολύ περισσότερο τῆς ψυχῆς.

Παρόμοια θαύματα γίνονται κι από τήν Μητέρα τοῦ Κυρίου, τήν Θεοτόκο, κι από τούς «φίλους» Του, δηλ. τούς Ἀγίους. Ὁ Ἰδιος εἶχε πεῖ ὅτι, ἂν κάποιος πιστέψει σέ μένα, θά ἐπιτελέσει τά «ἔργα» (= τά θαύματα) πού ἐπιτελῶ ἐγώ καί μεγαλύτερα ἀπ' αὐτά πού ἐπιτελῶ ἐγώ (Ἰω. 12, 12). Πράγματι, στούς βίους τῶν Ἀγίων καταγράφονται θαύματα πιό ἐντυπωσιακά ἀπό τά γνωστά θαύματα τοῦ Κυρίου! Ὅμως, καί αὐτά γίνονται μέ τή δύναμη τοῦ Χριστοῦ καί ὄχι μέ τή δύναμη τῶν ἴδιων τῶν Ἀγίων.

Υἵπάρχουν, ὅμως, καί κάποια ἄλλα «θαύματα», πού δέν γίνονται μέ τή δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Πῶς γίνονται αὐτά; «Κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ», ἀπαντᾷ ἡ Ἀγ. Γραφή (Β' Θεσ. 2,9), δηλ. μέ τή δύναμη τοῦ διαβόλου. Ὅντως, ὁ διάβολος μπορεῖ νά ἐπιτελεῖ ἔργα, πού σέ μᾶς φαίνονται θαυμαστά. Μπορεῖ νά μετασχηματίζεται σέ «ἄγγελον φωτός» (Β' Κορ. 11,14) ἢ νά παίρνει τίς μορφές τῶν Ἀγίων. Μπορεῖ νά κάνει εἰκόνες νά μιλοῦν (Ἀποκ. 13,15) καί νά κατεβάζει «πῦρ» ἀπό τόν οὐρανό (Ἀποκ. 13,13). Μπορεῖ νά ἐπιτελεῖ «σημεῖα μεγάλα καί τέρατα» (Ματθ. 24,24). Ὅμως, αὐτά τά δαιμονικά ἔργα δέν ἔχουν καμμία σχέση μέ τά γνήσια θαύματα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀγ. Γραφή τά ὀνομάζει «σημεῖα καί τέρατα ψεύδους» (Β' Θεσ. 2,9), δηλ. ψεύτικα θαύματα, ἀπάτες καί πλάνες. Τέτοια ἀκριβῶς εἶναι τά «θαύματα» πού συναντᾶμε σέ διάφορες αἰρέσεις, παραθρησκευτικές, ἀποκρυφιστικές καί «πνευματιστικές» ομάδες κ.ἄ.

Ἀντίθετα μέ τά γνήσια θαύματα, τά «σημεῖα τοῦ ψεύδους» ἔχουν δικά τους χαρακτηριστικά: α) Δέν ἔχουν λόγο καί νόημα, γίνονται μόνο γιά ἐντυπωσιασμό. β) Δέν ὀδηγοῦν στόν Χριστό, οὔτε προϋποθέτουν τή διδασκαλία Του.

γ) Δέν ἀποτελοῦν ἔκφραση ἀγάπης καί δ) Δέν ἀποσκοποῦν στή θεραπεία τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος, ἰδιαίτερα τῆς ψυχῆς.

Στήν ἐποχή μας παρατηρεῖται μεγάλη ἔξαρση τοῦ φαινομένου τῶν «θαυμάτων» σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο. «Στούς ἔσχατους καιρούς», λέγει ὁ ἅγ. Νήφων Κωσταντιανῆς, «αὐτοί πού πραγματικά θά ὑπηρετοῦν τόν Θεό θά ἐπιτύχουν νά κρυφτοῦν ἀπό τούς ἀνθρώπους καί δέν θά κάνουν θαύματα ἀνάμεσά τους ὅπως στόν παρόντα καιρό, ἀλλά ... στή βασιλεία τῶν Οὐρανῶν θά εἶναι μεγαλύτεροι ἀπό τούς Πατέρες πού δοξάστηκαν μέ θαύματα» (π. Σερ. Ρόουζ, Ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ θρησκεία τοῦ μέλλοντος, ἔκδ. Ἐργήγορση, σ. 197-198). Ἀλλά, καί ἡ Ἀγ. Γραφή δέν συμμαρτυρεῖ τίς ὑπερραϊσιόδοξες ἀντιλήψεις, ὅσων πιστεύουν στήν ἐξάπλωση τῆς πίστεως καί στόν πολλαπλασιασμό τῶν θαυμάτων. Ἀντίθετα, μαρτυρεῖ σαφῶς ὅτι, ἐκεῖνο πού θά κορυφωθεῖ ὅσο πλησιάζουμε στό τέλος τοῦ κόσμου, θά εἶναι ἡ «ἀποστασία» (Β' Θεσ. 2,3). Τότε θά ἐμφανισθοῦν «ψευδόχριστοι καί ψευδοπροφήται καί δώσουσι σημεῖα μεγάλα καί τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καί τούς ἐκλεκτούς» (Ματθ. 24,24).

Αὐτό, ὅμως, δέν σημαίνει ὅτι ἐπαφαναί γίνονται θαύματα ἢ ὅτι δέν πιστεύουμε σ' αὐτά. Σημαίνει ὅτι δέν μᾶς ἐντυπωσιάζουν τά «σημεῖα τοῦ ψεύδους» καί ὅτι πρέπει νά τά διακρίνουμε ἀπό τά γνήσια θαύματα τοῦ Χριστοῦ. Τά γνήσια θαύματα εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνα πού ἐνισχύουν τήν πίστη καί ὀδηγοῦν στόν Χριστό, στήν Ἐκκλησία, στή μετάνοια, στήν Ἐξομολόγηση, στήν ἔνωση μέ τόν Χριστό μέ τή Θεία Κοινωνία, στόν ἀγώνα κατά τῶν παθῶν καί τῆς ἀμαρτίας καί, τελικά, στή σωτηρία.

Μέ τό τέλος τῆς πανηγύρεως... Διαστοχασμοί καί ἀναφορές ποιμαντικῆς μαρτυρίας

Πρωτ. Κωνσταντίνου Καλλιανού,
Ἐφημ. Ἱ. Ν. Ἁγίου Παντελεήμονος Σκοπέλου, Ἱ. Μ. Χαλκίδος

ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ «Δι' εὐχῶν...», ἀφοῦ ἁγια-
στεῖ ὁ κόσμος καί λάβει μαζί μέ τό
ἀντίδωρο τό κέρασμα, τό πανηγύρι κλείνει
τή θύρα του στόν φετεινό τό χρόνο καί
αὐτό πού ἀκολουθεῖ πιά εἶναι ἡ γνωστή ἡ
καθημερινότητα.

Ὅστούσο, κάτι ἀπομένει στήν ψυχή ὡς
καταστάλαγμα ἀπό τήν ὄλη αὐτή τή δια-
δικασία τῆς προετοιμασίας, ἀλλά καί τῆς
αἴγλης πού ἐμφανίζει τό πανηγύρι τοῦτο.
Κι αὐτό ἐμφανῶς ἐντοπίζεται, στήν ἐσω-
τερική χαρά, πού βεβαιώνεται μέσα ἀπό
ἕνα πλήθος βιωματικῶν καταστάσεων καί
φωτεινῶν στιγμῶν, οἱ ὁποῖες καταυγάζουν
τό εἶναι τοῦ κάθε πιστοῦ.

Ἐς τίς ἀναζητήσουμε, παραμερίζοντας
τά παραπετάσματα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ,
τῆς κόπωσης καί τῆς ἀγωνίας, πού διατρέ-
χει ὅλες αὐτές τίς ἐόρτιες ὥρες.

Στήν ἀρχή, λοιπόν, τῆς ἀκολουθίας ὅλα
εἶναι φωτεινά, λαμπρά, δεμένα πάντα μέ
μιά ἰδιότυπη ὑπεροχή: στοιχεῖο πού συνέ-
χει αὐτές τίς στιγμές, οἱ ὁποῖες ξεχωρίζουν
ἐξάπαντος μέσα στήν ἐνοριακή Κοινότη-
τα. Ἄλλωστε, κι ἡ ἴδια ἡ λέξη Πανήγυρις
σημαίνει, ὑποδηλοῖ καί ἐμφανίζει κάτι ξε-
χωριστό στό χῶρο τῆς κάθε Κοινότητας
ἀνθρώπων. Γι' αὐτό καί ὑπάρχει ἡ συν-
δρομή πάντων τῶν ἐορταστῶν, ἡ τιμητική
παρουσία τους καί φυσικά ἡ ψυχολογία
τῆς εὐφροσύνης πού προσφέρει ἡ Γιορτή.

Νομίζεις πῶς ἐκείνη τή μέρα ὁ θάνατος
ἔχει ξεπεραστεῖ - τόση εἶναι δηλαδή ἡ
εὐφροσύνη! Κι ἄς ξέρεις ὅτι εἶσαι μελλο-
θάνατος, ὅπως ὅλοι ὅσοι συμπράττουν,
συμμετέχουν, βιώνουν τή γιορτή ὡς μιά
ξεχωριστή ἡμέρα, πού σημειώνεται ἀκόμα
καί στό ἡμερολόγιο διαφορετικά ἀπό τίς
ἄλλες, καθῶς εἶναι γραμμένη μέ ἐντονότε-
ρα γράμματα καί μέ σταυρό. Αὐτό ὅμως
δέν ἔχει τόσο μεγάλη σημασία, ὅσο ἔχει τό
ν' ἀφουγκραστεῖς, μέ γαλήνη καί συγκίνη-
ση, μέ κατάνυξη καί δέος ἐκείνες τίς μυ-
στικές φωνές πού φωλιάζουν στήν ψυχή,
φωνές εὐλογημένες πού ἔρχονται μαζί μέ
τίς Μνήμες τῶν Προσώπων πού στελέεχω-
σαν αὐτούς τούς χώρους περνώντας στή
συνέχεια στό βάθος τῆς σκηνης. Φωνές
ἀγαπημένες, Μορφές ἀγιωτικές, γλωμές,
ὡσάν τή φλόγα τοῦ μελισσοκεριοῦ σέ ὦρα
ὀρθρινή, πού παραστέκουν καί ζοῦνε
(πρβλ. Β' Κορ. 6, 9-10) σιμά μας, συντρο-
φεύοντας τίς θλίψεις μας καί τίς χαρές
μας, κρατώντας πάντα τό γνήσιο ἰσοκρά-
τημα τῆς Ἀγάπης καί τῆς κατανόησης,
ἰδιαίτερα σ' αὐτούς τούς ἄγριους καιρούς
πού ἐξατμίζεται καί τό ἔσχατο μῦρο φι-
λανθρωπίας, φιλοτιμίας καί προσφορᾶς.

Προνομιακά ὁ Θεός μᾶς ἔταξε νά κυκλο-
φοροῦμε καθημερινά σέ χώρους, πού μέρα
τή μέρα, χρόνο τό χρόνο μειώνονται σέ
ἀνθρώπινο δυναμικό, γιατί τά παλαιά, τά

πατρογονικά τά σπίτια ἔπαφαν νά εἶναι γιά τούς νεότερους οἱ εὐκρατοί ἐκεῖνοι χώροι, ὅπου ἀναπτύσσεται τό εἶναι, καθώς ἡ ἐγκατοίκηση σ' αὐτά μοιάζει ν' ἀποτελεῖ καί νά εἶναι μιὰ βιολογική συνέχεια, ὥστε νά μπορέσει νά εὐδοκιμήσει καί ν' αὐγατίσει ἡ ἐνοριακή Κοινότητα. Ὅμως αὐτά, μέ τήν εἰσβολή τῆς νεωτερικότητας καί τῆς ἐπιθυμίας γιά ὑπεροχή, πέρασαν στήν ἱστορία.

Κάθε τόσο τά στασίδια ἀδειάζουν· φεύγουν οἱ παλιοί γιά τήν Αἰωνιότητα, δίχως νά ξέρουν ποῦ ν' ἀφήσουν, τό, ἀγράφω κληρονομικῶ δικαίω, στασίδι πού τό βρῆκαν ἀπό τούς προγόνους τους. Γι' αὐτό φεύγοντας ἀπομένει κενός ὁ τόπος περιμένοντας... Περιμένοντας τήν ἐπερχόμενη ἐρημία, ὅταν κι ὁ τελευταῖος ἐνορίτης θά περάσει τό κατώφλι τῆς ἐκκλησιαῶς μέ τό στερνό ἀντίδωρο στό χέρι. Ὅταν ὁ παπᾶς θά πεῖ τό στερνό του «Δι' εὐχῶν...» κι ὕστερα θά σκοτεινιάσει ὁ τόπος, θά σβήσει καί τό στερνό τό λαδοκάντηλο, θά ἔρχονται οἱ χειμῶνες μέ τά ἅγια Δωδεκάημερα, οἱ ἄνοιξες μέ τίς Μεγαλοβδομάδες καί τό Πάσχα, τά καλοκαίρια μέ τούς εὐλογημένους τούς Δεκαπενταύγουστους

κι ἡ ἐρημία θά πλανιέται ἀνάμεσα στίς σκοτεινές γωνιές τοῦ ναοῦ, ἐπιχειρώντας τή μόνιμη πλέον ἐγκατάσταση. Πού δέ θά γίνει, ὅμως, ποτέ, γιατί μέσα σ' αὐτούς τούς ἱερούς τούς χώρους πλανιῶνται οἱ ψυχές τῶν Κτιτόρων, τῶν εὐκλεῶς ἱερατευσάντων, τῶν εὐλαβῶν ἱεροψαλτῶν, ἐπιτρόπων, ἀφιερωτῶν καί ἐνοριτῶν. Μιά λιτανεῖα ψυχῶν πού ἔχουν πιά δεθεῖ μέ τό χώρο, πού καταλῦει τό χρόνο καί συνορεύει σέ τέλεια ἀσφάλεια μέ τό Θεό. Ὅλοι αὐτοί, λοιπόν, εἶναι ἡ καθημερινή συντροφιά μας, καθώς ἀραιώνει ὁ κόσμος. Ὅλοι αὐτοί εἶναι ἡ ἐλπίδα μας, ὅταν θά κλείσουμε γιά στερνή φορά τή θύρα τοῦ ναοῦ καί δέν θά ὑπάρξει ἐπόμενη. Γι' αὐτό καί προανάφερα πῶς, προνομιακά ὁ Θεός μᾶς ἔταξε νά διακονοῦμε αὐτούς τούς χώρους...

Τέλος τῆς πανηγύρεως καί ἡ ἀπόδοσή της στόν ἐπόμενο τό χρόνο. Ὡστόσο, θά χρειαστεῖ νά σκεφτοῦμε, καθῶς προσκυνοῦμε, πρὶν ἀναχωρήσουμε γιά τό σπίτι μας, ὅτι μέ τό τέλος τῆς πανηγύρεως προετοιμάζεται, ὑφαίνεται στόν ἀργαλιό τοῦ χρόνου καί ἡ δική μας στερνή φορά. Τήν περιμένουμε...

Ὁ Ὅσιος Λουκᾶς ὁ ἐν Ἑλλάδι*

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΟΣΙΟΣ Λουκᾶς εἶναι βλαστός καὶ στολίδι τῆς Ἑλλάδος. Οἱ πρόγονοί του κατάγονταν ἀπὸ τὴν Αἴγινα καί, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τίς συνεχεῖς ἐπιδρομές τῶν Ἀγαρηνῶν, μετανάστευσαν στὴ Φωκίδα, στὴν ὁποία καὶ γεννήθηκε ὁ μακαριστός Λουκᾶς.

Ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία ὁ Λουκᾶς ζοῦσε σκληρὴ ἀσκητικὴ ζωή. Δὲν ἀπεῖχε μόνο ἀπὸ τὴ χρῆση κρέατος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ χρῆση αὐγῶν καὶ τυριοῦ· τὴν τροφή του ἀποτελοῦσαν τὸ κριθαρένιο ψωμί, τὸ νερό καὶ τὰ ὄσπρια· ἔλιωνε κυριολεκτικὰ τὸ σῶμα του μὲ κάθε κακοπάθεια καὶ σκληραγωγία. Θεωροῦσε εὐχαρίστηση καὶ χόρταινε ὁ ἴδιος μὲ τὸ νὰ τρέφει τοὺς πεινῶντες καὶ νὰ χαρίζει ἐνδύματα στοὺς γυμνητεύοντες. Ἔτσι, πολλές φορές, προσφέροντας καὶ τὸ προσωπικὸ του ἔνδυμα, ἐπέστρεφε στὴν κατοικία του γυμνός.

Ἐπειδὴ ὁ Ὅσιος εἶχε φτάσει στὸ ἄκρο τῆς ἠθικῆς τελειότητας, κάθε φορά πού προσευχόταν στὸ Θεό, τὰ πόδια του

ὕψωνονταν ὡς ἕναν πῆχη πάνω ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ φαινόταν νὰ μὴν ἀγγίζουσι τὴ γῆ. Καὶ ὅταν ἔγινε μοναχός, ἐπέδειξε τόση ἐγκράτεια καὶ ὑπέμεινε τόσες κακουχίες, πού δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιγραφοῦν.

Ὁ Λουκᾶς, ἀφοῦ ἐπισκέφτηκε ὅλες τίς παραλιακὲς πόλεις τῆς περιοχῆς καὶ μὲ τὰ θαύματα πού ἐπιτέλεσε ἔγινε γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους αἴτιος σωτηρίας, ἄφησε τίς περιοδεῖες καὶ ἐγκαταστάθηκε στὸ Μοναστήρι. Ἐκεῖ ἐγκαταβίωσε ἑφτά χρόνια, ὁπότε καὶ προαισθάνθηκε τὸ τέλος τοῦ βίου του. Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ ἀνακοίνωσε στίς χιλιάδες λαοῦ, πού προσέτρεχαν κοντὰ του νὰ πάρουν τὴν εὐλογία του καὶ νὰ τὸν συμβουλευτοῦν γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τους. Ἔτσι ἔλαβε τέλος ἡ ἐπίγεια ζωὴ του.

Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 7 Φεβρουαρίου καὶ τὸ τίμιον λείψανό του εἶναι θησαυρισμένο στὴν Ἱερά Μονή του στὸ Στεῖρι Βοιωτίας.

* Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Γ. Δ. Παπαδημητρίου: Μὲ τοὺς Ἁγίους μας - Συναξαριστὴς Φεβρουαρίου, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 1995², σσ. 44-45.

Έπιμέλεια: Λίτσα Ί. Χατζηφώτη

Κύριε Διευθυντά,

Θεωρώ ότι ήταν τουλάχιστον άτυχής ή προσθήκη τής λέξεως (sic) στην αρχή τής επιστολής του π. Αντωνίου Κουλούρη πού δημοσιεύσατε στη σελ. 27 του τεύχους 10 (Νοεμβρίου) 2011. Κατά κάποιον τρόπο ειρωνεύεσθε τό ΣΑΝ ΙΕΡΕΑΣ, αντί νά δώσετε τήν όποια απάντηση στήν πρότασή του. Έκτός και άν ή ειρωνεία άποτελεί τήν απάντηση του περιοδικού...

Καλή χρονιά
Μέ τιμή
Ευάγγελος Λέκκος

Άξιότιμε κ. Διευθυντά,

Έπιτρέψτε μου μέ έρωταποκρίσεις νά θέσω και νά διευκρινίσω ένα θέμα, τό όποιο δημιουργείται μερικές φορές, ίσως από άγνοια (;).

Έρώτηση: Ποιά είναι ή θέση τής θεσμικής Ένορίας άπέναντι στους θεσμούς τής Πολιτείας; Μεταβάλλεται ή αναστέλλεται ή δράση και ή συνεργασία τής Ένορίας μέ τούς θεσμούς τής Πολιτείας ανάλογα μέ τίς χωροταξικές αλλαγές, πού ή Πολιτεία σχεδιάζει και εφαρμόζει;

Άπάντηση: Η Ένορία, μικρότερη θεσμική κοινοτική μονάδα τής Έκκλησίας, αναγνωρισμένη από τήν Πολιτεία μέ Προεδρικό Διάταγμα, έχει θεσμικές υποχρεώσεις έξ όρισμού σταθερές και άμε-

τάβλητες άπέναντι στους δύο Μεγάλους Όργανισμούς, τήν Έκκλησία και τή δημοκρατική Πολιτεία. Η Ένορία, όσον άφορά στή θεσμική της ύπόσταση μέσα στήν Έκκλησία, είναι αναπόσπαστο όργανικό μέρος του όλου, τής Ίεράς Μητροπόλεως Σερβίων και Κοζάνης, τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, του Οικουμενικού Πατριαρχείου Νέας Ρώμης-Κωνσταντινουπόλεως. Η Ένορία είναι έπώνυμος του Χριστού καινή πολιτεία, καθολικός τρόπος ύπαρξης διαφοροποιούμενος από κάθε άλλη μορφή ανθρώπινης συσσωμάτωσης. Υπαγωγή τής Ένορίας σε οιοδήποτε κόμμα ή σωματείο από άξίωση αριθμητικής ισχύος, άφέλεια, ανεπάρκεια, φόβο ή προστασία συνεπάγεται κατάλυση τής δομής και άπώλεια τής αυτοσυνειδησίας της. Η Ένορία, και ή πιο μικρή, άντλεί τό κύρος από τή μετοχή της στό σώμα τής καθόλου Έκκλησίας. Είναι περιέχον και όχι περιεχόμενο. Στην Ένορία έντασσόμενος ό κόσμος βρίσκει τήν ένότητα και τό ύπαρκτικό νόημά του, χωρίς νά χάνει τήν πολλαπλότητά του.

Η θεσμική συνεργασία τής Ένορίας μέ τήν Πολιτεία ύπαγορεύεται από τήν προσήλωσή της στους δημοκρατικούς θεσμούς τής Πολιτείας και παραμένει διαχρονικά ή ίδια άπέναντι σε όλες τίς θεσμικές διοικητικές διαβαθμίσεις, πού ή

Πολιτεία μέσα στό πλαίσιο τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος σχεδιάζει. Ὅπως, στήν πρό τοῦ Καποδίστρια περίοδο, στήν κατά τόν Καποδίστρια, ἡ Ἐνορία συνεργάστηκε ἄρμονικά μέ ὄλους τοὺς θεσμικούς χωρίς κηδεμόνευση, ἔτσι καί τώρα στόν Καλλικράτη συνεχίζει τή συνεργασία μέ ὄλους τους θεσμικούς ἀπευθείας, χωρίς προστάτες, μέ τή δική της ὄντοτητα, δίχως κηδεμόνευση. Ἡ θέση της ἦταν καί παραμένει ἡ αὐτή: ἀκηδεμόνευτη συνεργασία μέ ὄλους τοὺς θεσμικούς.

Οἱ πολιτικές ἀπόψεις-θέσεις-προτάσεις πολιτῶν ἢ κομμάτων γιά τό χωροταξικό κ.ἄ., δέν μεταβάλλουν, δέν ἀναστέλλουν, δέν ὑποκαθιστοῦν τή συνεργ-

γασία τῆς Ἐνορίας μέ τοὺς θεσμικούς φορεῖς τῆς Πολιτείας.

Ἡ Ἐνορία ἀναπτύσσει μέ ἐνάργεια λόγου καί πράξης τή φροντίδα γιά τόν ἄνθρωπο, ἀντλεῖ τήν ἀγάπη ἀπό τό Εὐαγγέλιο, δέν κλείνεται στό καβουῖκι, ἀλλά ἐξάγει τή φροντίδα στόν πεινασμένο, τό διψασμένο, τόν ξένο, τόν γυμνό, τόν ἄστεργο, τόν ἄρρωστο, τό φυλακισμένο, χωρίς διάκριση θρησκευτική, φυλετική ἢ ἄλλη. Ἐνδιαφέρεται νά ὑποστασιοποιήσει σέ προσωπική καί κοινωνική διάσταση τό λόγο τοῦ Χριστοῦ: ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε.

π. Κωνσταντῖνος Κώστας
Ἐφημ. Ἱ.Ν. Ἁγ. Διονυσίου
τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ Βελβενδοῦ

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Ἐπιμέλεια: Σταῦρος Τερζῆς

- Ἀγορίτσα Δέσποινας, *Ἡ ἑβδομη οἰκουμενική σύνοδος. Εἰκόνα καί θαῦμα*, ἐκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2011.
- Αἰμιλιανῶ Σιμωνοπετρίτου (Ἀρχιμ.), *Ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ*, ἐκδ. Ἰνδικτος, Ἀθήνα 2011.
- Ἀνανιάδη Στυλιανοῦ (Πρωτ.), « *Οἱ Ψαλμοί*», τόμος Δ', Βόλος 2010.
- Θερμοῦ Βασιλείου (Πρωτ.), *Θησαυρός σέ πῆλινα σκεύη. Ἡ ψυχοσωματική ἐπιβάρυνση τῶν κληρικῶν μας καί τῶν συζύγων τους*, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2011.
- Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου «Ἴδιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος» Μεταμόρφωση Χαλκιδικῆς, *Ἀπό τήν ἀσκητική καί ἡσυχαστική ἀγιορείτικη παράδοση*, Ἅγιον Ὄρος 2011.
- Καρούσου Καλλινίκου (Μητρ. πρ. Πειραιῶς), *Ἡ «ἐν Χριστῷ» πνευματική ζωή*, ἐκδ. Χρυσοπηγή, Ἀθήνα 2011.
- Καρπαθίου Στυλιανοῦ (Πρεσβ.), *Ἱστορία τοῦ Ζυγωτοῦ καί ἐξωσωματική γονιμοποίηση. Συμβολή στήν Ἠθική θεολογία*, ἐκδ. Ἀκρίτα, Ἀθήνα 2011.
- Κωστόπουλου Κυρίλλου (Ἀρχιμ.), *Ἡ ἐργασία ὡς ἀπαιχμαλωσία ἀπό τόν ἐγωκεντρισμό*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2011.
- Κωστόφ Ἰωάννου (Ἀρχιμ.), *Ἡ σκακιέρα τῆς ψυχῆς. Βρῶσι τοῦ διαβόλου εἶναι ἡ διάβρωσί μας*, Ἀθήνα 2011.
- Νεκταρίου (Μητρ. Κερκύρας), *Ἡ Ἐκκλησία πού ἐπιμένει. Διάλογος εὐθύνης μέ τή νέα γενιά*, ἐκδ. Π. Κυριακίδη, Ἀθήνα 2010.
- Μπάρλα Γιώργου, *Φύλακας τοῦ ἀδελφοῦ μου. Κείμενα γιά τήν ἀγάπη καί τήν πίστη σήμερα*, ἐκδ. Ἀρχονταρίκι, Ἀθήνα 2011.
- Μωυσεῶς μοναχοῦ Ἀγιορείτου, *Μέγα Γεροντικό ἐναρέτων ἀγιορειτῶν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος*, ἐκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2011.
- Ριζούλη Δημητρίου, *Ἔτσι θά βγοῦμε ἀπό τήν κρίση*, ἐκδ. Δημοκρατικός Τύπος, Ἀθήνα 2012.
- Σίμωνος Μοναχοῦ, *Νικηφόρος ὁ λεπρός. Τῆς καρτερίας ἀθλητῆς λαμπρός*, ἐκδ. Ἱερά Καλύβη Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Σκήτη Κουτλουμουσίου 2012.
- Συλλογικό ἔργο, *Ψυχῆς δρόμοι. Ἐκεῖ πού οἱ ψυχολογικές ἐπιστῆμες συναντῶνται μέ τήν πίστη*, τεῦχος 2, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2011.
- Χολέβα Κωνσταντίνου, *Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης καί ἡ παράδοση τοῦ Γένους (200 χρόνια ἀπό τήν ὀσιακή κοίμησή του)*, ἐκδ. Ἱεράς Μητροπόλεως Γλυφάδας, Ἀθήνα 2010.

- *Μοναστική Ζωή και Παράδοση, Διορθόδοξη Προσέγγιση*, Ί. Μ. Χρυσοπηγής, Χανιά 2011.

Ἡ φροντισμένη αὐτή ἔκδοση περιλαμβάνει τὰ Πρακτικά Διορθοδόξου Μοναστικοῦ Συνεδρίου, πού πραγματοποιήθηκε τόν Μάιο τοῦ 2010 στήν Ί. Μ. Χρυσοπηγῆς τῆς Ί. Μ. Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου στήν Κρήτη, καί ἦταν ἀφιερωμένο στή μνήμη τῆς πρώτης καθηγουμένης τῆς μονῆς, γεροντίσσης Θεοσέμνης, πού ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τό 2000. Ὅπως σημειώνεται στήν εἰσαγωγή, τήν ὁποία ὑπογράφει ἡ σημερινή καθηγουμένη Θεοξένη μοναχή, τό θεματολόγιο ἀντλήθηκε ἀπό τόν πλοῦτο τῆς ὀρθόδοξης μοναστικῆς θεολογίας, ἀγιολογίας καί παράδοσης καί παρουσιάστηκαν ἐπίσης θέματα μοναστηριακῆς τέχνης καί λαϊκοῦ πολιτισμοῦ, καθὼς καί ζητήματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος. Σκοπός τῆς ἔκδοσης ἡ δυνατότητα νά γνωρίσουν καί πολλοί ἄλλοι, ἐκτός ἀπό ἐκείνους πού παρακολούθησαν τό συνέδριο, τὰ ὅσα παρουσιάτηκαν ἐκεῖ. Ὁ χώρος δέν ἐπιτρέπει τήν ἀναλυτική ἀναφορά τῶν εἰσηγήσεων, νά σημειώσουμε ὅμως, ὅτι ἔλαβαν μέρος κληρικοί καί λαϊκοί εἰδικοί ἐπιστήμονες ἀπό ὅλη τήν Ἑλλάδα καί βέβαια τήν Κρήτη, καθὼς καί ἀπό πολλά ξένα κράτη, ἀπό τήν Κορέα ὡς τήν Φιλανδία καί ἀπό τήν Σερβία ὡς τό Σινᾶ, μέ ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρουσες εἰσηγήσεις. Ἐνα πολύπτυχο βιβλίο μέ κείμενα ἐνημερωτικά ἀλλά καί πνευματοφόρα.

- *Κωστή Παπαδάκη: Ἱερά Μονή Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Κουμπέ Ρεθύμνου καί ὁ νεότερος ἰδρυτής τῆς Νέστωρ Ι. Βασσάλος ὁ Διονυσιάτης*, Ρέθυμνο, 2011.

Ὁ γνωστός θεολόγος, φιλόλογος καί συγγραφέας κ. Παπαδάκης, μέ τήν ἔκδοση αὐτή, φέρνει στό φῶς, μετά ἀπό μακροχρόνιες ἔρευνες, πολλά ἱστορικά στοιχεῖα γιά τήν Ί. Μονή, ὅπου, παράλληλα μέ τή μνήμη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τιμοῦσαν καί τήν μνήμη τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Γουβερνέτου Χανίων. Στά ξεχασμένα λείψανα τῆς Μονῆς, πού ἰδρύθηκε κατὰ τήν Ἑνετοκρατία καί ἐντόπισε ὁ νεότερος ἰδρυτής τῆς, π. Νέστωρ Βασσάλος, δημιουργήθηκε ἡ σημερινή, τῆς ὁποίας τό κουβάρι τῆς ἱστορίας ξετυλίγεται ἀναλυτικά, μέ πολυποίικλα στοιχεῖα καί ἀφάνταστα πλούσιο ἀρχεακό καί ἄλλο φωτογραφικό ὕλικό, πού συνοδεύεται ἀπό μακροσκελῆ κατάλογο πηγῶν καί βιβλιογραφίας. Ὁ π. Νέστωρ, μέ τήν πρώτη αὐτοτελῆ βιογραφική παρουσίαση τῆς προσωπικότητάς του, πού ἐπιχειρεῖ ὁ συγγραφέας, ἀναδεικνύεται σέ πολιτιστικό παράγοντα τοῦ τόπου, μέ τόν βίο καί τήν πολιτεία του, τήν φιλανθρωπία του, τήν πολύχρονη διδασκαλία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης καί ἀγιογραφίας στούς νέους, ἰδίως στήν περίοδο 1915- 1957. Ἐκδοση συστηματική, προσεγμένη ἀπό κάθε ἀποψη, φιλολογική, ἱστορική, καλλιτεχνική καί αἰσθητική.

● «Ἡ παρουσία τοῦ ἱερέως εἶναι παρηγοριά καὶ ἐλπίδα στό δοκιμαζόμενο λαό μας», εἶπε ὁ Σεβ. Διδυμοτείου στίς 15.1.12 καὶ χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τόν π. Ἰωάννη Σκαρλάτο γιά τό ἀκριτικό χωριό Πλάτη, στό ὁποῖο τοποθετήθηκε ὡς ὁ βος ἄμισθος ἐφημέριος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

● Μέ ἐπιτυχία καί μέ συμμετοχή πλήθους κόσμου πραγματοποιήθηκε στίς 23.1.12 στόν Καθεδρικό Ἱ. Ν. Ἀγ. Τριάδος Πειραιῶς, ἡ κληρικολαϊκή σύναξη τῶν Α' καί Β' Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν τῆς Ἱ. Μ. Πειραιῶς, μέ τήν παρουσία τοῦ Σεβ. Πειραιῶς καί Φαλήρου κ. Σεραφεῖμ. Κεντρικός ὁμιλητής ἦταν ὁ Πρωτ. π. Γεώργιος Δορμπαράκης, ἱεροκέρυξ τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Παρασκευῆς Καλλιπόλεως μέ θέμα «Ἐκκλησία καί Ἐνορία». Προηγήθηκε εἰσαγωγική ὁμιλία τοῦ Σεβ. κ. Σεραφεῖμ. «Ἡ Ἐνορία εἶναι ἡ σύναξη ἐπί τό αὐτό ὅλης τῆς Ἐκκλησίας: τῆς οὐράνιας καί τῆς ἐπίγειας. Βιώνουμε ὅλο τό παρελθόν, τό παρόν, ἀλλά καί τό μέλλον μέσα στήν παρουσία τοῦ Κυρίου. Μετέχουμε ἤδη ἀπό τώρα στόν οὐρανό. Μεγαλύτερη εὐλογία καί εὐεργεσία ἀπό αὐτό στόν κόσμο τοῦτο δέν ὑπάρχει», τόνισε στήν ὁμιλία του ὁ π. Γεώργιος.

● Ἡ ἐκκλησιαστική κοινότητα τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱ.Ν. Ἀγ. Δημητρίου Χαλκίδος, ἀφουγκραζόμενη τόν πόνο καί τήν ἀγωνία τῶν ἀνθρώπων στίς δύσκολες ἐποχές πού ζοῦμε, γνωρίζοντας ὅτι ὑπάρχουν χιλιάδες ἀνασφάλιστοι καί οικονομικά ἐξαθλιωμένοι πολίτες, χωρίς πρόσβαση σέ νοσηλευτική καί φαρμακευτική περίθαλψη, δημιούργησε μέ τήν εὐλογία τοῦ Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου, Ἰατροῦ Κοινωνικῆς Ἀποστολῆς, ὅπου ἐθελοντές ἰατροί θά προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους σέ ἀποκλεισμένους ἀπό τίς ὑπηρεσίες τοῦ Συστήματος Δημόσιας Ὑγείας, ἀστέγους, ἀνασφάλιστους καί ἄλλες εὐπαθεῖς κοινωνικές ομάδες.

● Ἐξεδήμησε εἰς Κύριον στίς 5.11.11 στά Τρίκαλα καί κηδεύτηκε τήν ἐπομένη μέ πάνδημη παρουσία καί μέ χοροστασία τοῦ Σεβ. Τρίκκης καί Σταγῶν κ. Ἀλεξίου, ὁ Πρωτ. Πολύκαρπος Τύμπας, μετά ἀπό ὀλιγόμηνη ἀσθένεια. Ὁ ἄνθρωπος μέ πολύπτυχη δραστηριότητα, ὑπηρέτησε μέ αὐταπάρνηση τήν Ἐκκλησία, ἀναλώθηκε στήν ἀγωγή τῶν νέων ὡς καθηγητής θεολόγος, συνέγραψε πολλά βιβλία, καθοδήγησε πλῆθος ἀνθρώπων ὡς πνευματικός καί ἐξομολόγος, ἀπέκτησε πέντε παιδιά, ἀπό τά ὁποῖα τρία ἀκολούθησαν τόν μοναχικό βίο, ἓνα ἔγινε ἔγγαμος ἱερεύς, καί ἡ τρίτη κόρη του εἶναι πρεσβύτερα. Ὅπως οὐσιαστικά γράφηκε, ἦταν ἄξιός τῆς κλίσεως του κληρικός, τίμησε τό ράσο του καί ἄφησε πίσω του ἓνα πολύ σημαντικό πνευματικό, κοινωνικό καί συγγραφικό ἔργο, παρακαταθήκη γιά τήν ἐνορία του ἀλλά καί γιά τήν τρικαλινή κοινωνία γενικότερα.

● Πραγματοποιήθηκε στις 13.02.2012 ή πρώτη κληρικολαϊκή συνέλευση στην Ί. Μ. Λαγκαδά, όπου συζητήθηκε τό θέμα τής συσσωρεύσεως άλλοπαλλήλων κοινω- νικῶν προβλημάτων ὑπό τό πρίσμα τής ἐμφαινόμενης οικονομικῆς ὕφεσης καί κρί- σης. Παράλληλα, ἐπισημάνθηκε ὁ ρόλος τῶν, κατά ἐνορίες, ἐπιτροπῶν γιά τήν ἀντι- μετώπιση τῶν διαφαινομένων προβλημάτων μέ γενικότερο σύνθημα: Ὅλες οἱ ἐνο- ρίες νά ἀποτελέσουν ἀλυσίδα ἀγάπης καί ἀλληλεγγύης γιά τόν δοκιμαζόμενο λαό.

● Ὁ Σεβ. Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιος, στίς 10.2.12, προήγαγε τούς δύο ἐφημερίους τοῦ Ί. Ν. Ἀγ. Χαραλάμπους Λαρίσης, π. Κων. Μαραγκόζη καί π. Γεώρ. Γκέκα σέ Οἰκονόμους, τιμώντας τήν ἕως τώρα ἱερατική τους προσφορά καί διακονία τόσο στήν μεγαλώνυμη ἐνορία τοῦ Ἀγ. Χαραλάμπους, ὅσο καί στίς πολ- λαπλές ἀνάγκες τῆς Ί. Μητροπόλεως, τῶν καθιδρυμάτων καί τῶν ὄρεινῶν χωριῶν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

● Τούς Ἐφημερίους Πρεσβ. Κων. Παπαδόπουλο, Ί. Ν. Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ Γενισέας, Πρεσβ. Εὐ. Μουντουῖρο, Ί. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Ν. Ὀλβίου, Πρεσβ. Ἰω. Κοῦκο, Ί. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Τοξοτῶν, Πρεσβ. Κων. Ψαροπουλο, Ί. Ν. τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας Ἐάνθης, Πρεσβ. Νικ. Μαυρίδη, Ί. Ν. Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀβδήρων, Πρεσβ. Δημοσθ. Μουρατίδη, Ί. Ν. Ἀγίου Δημητρίου Τυμπάνου, χειροθέτησε στίς 13.2.12 σέ Πνευματικούς, ἐν ὄψει τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὁ Σεβ. Ἐάνθης κ. Παντε- λεήμων, ἐξαίροντας τή σημασία τοῦ Ί. Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καί Ἐξομολογη- σεως, στόν Ί. Ν. Τιμίου Προδρόμου Ἐάνθης.

● Μέ Ἱερατική Σύναξη στό Προσκύνημα τῆς Ἐλευθερώτριας στίς 26.1.12 καί εισηγήτρια στό θέμα «Δραστηριότητες τοῦ Κέντρου Ψυχικῆς Ὑγείας Ὁρεστιά- δος καί συνεργασία μετά τῶν ἐκκλησιαστικῶν φορέων», τήν Διευθύντρια τοῦ Κέ- ντρου Ψυχικῆς Ὑγείας Ὁρεστιάδος κ. Σ. Πλιατσίδου, συνεχίστηκε μέ τό νέο ἔτος ἡ ἐπιμόρφωση τῶν κληρικῶν τῆς Ί. Μ. Διδυμοτείχου. Μέ γνώμονα τή θέση τοῦ Σεβ. κ. Δαμασκηνοῦ ὅτι «ἡ διά βίου μάθηση εἶναι ὑποχρέωση, ἀλλά περισσότερο καθῆκον γιά τόν κληρικό, ὁ ὁποῖος καλεῖται μέσα στό πλαίσιο τῆς ποιμαντικῆς του εὐθύνῆς νά ἀντιμετωπίσει τά σύγχρονα προβλήματα ποῦ ἀπασχολοῦν τούς πιστούς καί νά εἶναι πλήρως κατηρτισμένος στήν διακονία του», συνεχίζεται κάθε Δευτέρα στό Προσκύνημα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τό Σεμινάριο Τελετουργικῆς γιά τούς πρόσφατα χειροτονηθέντες κληρικούς.

● Ὁ Σύνδεσμος Ἱεροφαλτῶν Βόλου «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης», ἀπέδωσε τήν δέουσα τιμή καί ἀναγνώριση σέ τρεῖς σεβαστούς καί παλαιούς Κληρικούς τῆς Ί. Μ. Δημητριάδος, γιά τό πολύπλευρο πνευματικό καί καλλιτεχνικό τους ἔργο. Πρόκειται γιά τόν Πρωτ. Ἄντ. Ζούπη, τ. Ἐφημέριο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ί. Ν. Ἀγ. Νικολάου Βόλου καί Γέροντα τῆς Ί. Μ. Παμ. Ταξιαρχῶν Πηλίου, γιά τόν Πρωτ. Ἄντ. Κούρια, Ἐφημέριο τοῦ Ί. Ν. Ἀγ. Νικολάου Πορταριάς καί Πρεσβ. Κων. Στα- μάτη, Ἐφημέριο τοῦ Ί. Ν. Ἀγ. Νικολάου Δράκειας. Σύμφωνα μέ τό σκεπτικό του Συλλόγου «καί οἱ τρεῖς κληρικοί διακρίθηκαν καί συνεχίζουν νά προσφέρουν πνευ- ματικό καί καλλιτεχνικό ἔργο, ἐπιδεικνύουν τήν μεγάλη τους ἀγάπη γιά τήν Βυζα- ντινή Μουσική, ἔχουν διατελέσει καί ἱεροψάλτες κατά τό παρελθόν καί χαρακτηρί- ζονται γιά τήν ἔμφυτη μουσική τους Παιδεία καί τήν καλλιφωνία».

Πρωτ. Γεώργιος Βαμβακίδης,
Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος
Ἰ. Μ. Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου,
Ἐκπρόσωπος Τύπου Ἰ.Σ.Κ.Ε.

Μέ τον Ν. 4024/27-10-2011 ΦΕΚ 226 τ. Α΄ ὡς εἶναι πλέον γνωστό καὶ συγκεκριμένα μέ τό ἄρθρο 4 παραγ. 2 οἱ Ἐφημέριοι καὶ γενικότερα ὄλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Κληρικοί τῆς Πατρίδας μας, ἔχουν ἐνταχθεῖ στό Νέο Ἐνιαῖο Μισθολόγιο τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους. Ἐνα χρόνο, πάγιο αἶτημα τῶν κληρικῶν ἐπιτέλους ἱκανοποιήθηκε, δηλαδή νά μήν χρειάζεται ιδιαίτερη πρός δημοσίευσιν ἀπόφαση - ὑπογραφή τῶν τριῶν συναρμοδίων Ὑπουργείων (Ἐσωτερικῶν, Παιδείας, Οἰκονομικῶν) γιά τούς κληρικούς, ὅπως ἴσχυε μέχρι πρότινος, ἀλλά νά ἰσχύει καὶ γιά τούς κληρικούς ὅ,τι ἰσχύει γιά ὄλους τούς Δημοσίους Ὑπαλλήλους καὶ Λειτουργούς τοῦ Κράτους.

Πρέπει ὁμως νά ἐπισημάνουμε ὅτι μέ τον Νέο Νόμο πρέπει πλέον ἀπό τίς Ἱερές Μητροπόλεις νά γίνει ἡ ὀρθή κατάταξη στό ἐνιαῖο μισθολόγιο τῶν κληρικῶν, βάσει τῶν νέων δεδομένων καὶ νά ἐξεταστοῦν ἀναλυτικά οἱ ὅροι πού θέτουν:

α) Ὁ Ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ἐνιαῖο μισθολόγιο-βαθμολόγιο, ἐργασιακή ἐφεδρεία καὶ ἄλλες διατάξεις ἐφαρμογῆς τοῦ μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικῆς στρατηγικῆς 2012-2015» (ΦΕΚ 226 Α/27-10-2011).

β) Ἡ ΑΔΑ: 4574Η-8ΜΘ «Παροχή ὁδηγιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ Δευτέρου Κεφαλαίου τοῦ ν. 4024/2011 (ΦΕΚ 226/Α) Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ἐνιαῖο μισθολόγιο κ.λπ.

γ) Τό δελτίο τύπου τοῦ Ὑπουργείου Διοικητικῆς Μεταρρύθμισης καὶ Ἡλεκτρονικῆς Διακυβέρνησης τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 2011 μέ τίς ἐφαρμοστικές ἐγκυκλίους.

δ) Τό ἐγκύκλιο σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ θέμα «Κατάταξις τῶν Ἐφημερίων εἰς τά νέα μισθολογικά κλιμάκια» τῆς 12ης Δεκεμβρίου 2011.

Συγκεκριμένα (ἐκτός ἀπό τήν ἐντόπιση τῆς ὀργανικῆς θέσεως τῶν ἐργαζομένων πού τυχόν κατέχουν καὶ δευτέρη θέση στό Δημόσιο) πρέπει νά βρεθεῖ ἡ ἀναγνωρισμένη προϋπηρεσία (π.χ. προϋπεσία Ἱεροφάλτου κ.λπ.) καὶ νά δοθεῖ σημασία στίς περιπτώσεις πού εἶχαν μετέταξη κατηγορίας καὶ νά ὑπολογιστοῦν τά χρόνια ὑπηρεσίας τους ὅπως παρακάτω:

1) Δέν ὑπολογίζεται στό συνολικό χρόνο πραγματικῆς δημόσιας ὑπηρεσίας τό μισό τοῦ πέραν τῆς δεκαετίας χρόνου, πού διανύθηκε μέ τυπικό προσόν κατώτερης κατηγορίας, μέ τήν ἐπιφύλαξη ὅτι ὁ ὑπολογισμός αὐτός δέν ἔχει ὡς συνέπεια τήν κατάταξη τοῦ ὑπαλλήλου-κληρικοῦ σέ βαθμό χαμηλότερο ἀπ' αὐτόν πού θά κατατασσόταν ἐάν παρέμενε σέ χαμηλότερη κατηγορία.

Π.χ. Για την κατάταξη κληρικού κατηγορίας ΤΕ (οί μισθολογικές κατηγορίες είναι πλέον τέσσερις, ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ), με συνολικό χρόνο υπηρεσίας είκοσι οκτώ έτη κατά την 1-11-2011, εκ των οποίων τρία (3) έτη διανύθηκαν με τό τυπικό προσόν της κατηγορίας ΤΕ και τρία είκοσι πέντε (25) έτη με τό τυπικό προσόν της κατηγορίας ΔΕ, θά υπολογιστούν τελικά : $3+10+15/2$ (τό μισό πέραν της δεκαετίας)= 20,5 έτη. Άρα ό έν λόγω κληρικός έπρεπε νά καταταγεί στό βαθμό Γ (οί βαθμοί είναι έξι Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ) της κατηγορίας ΤΕ. Στην περίπτωση πού ό έν λόγω κληρικός περιέμενε στην κατηγορία ΔΕ με συνολικό χρόνο υπηρεσίας είκοσι οκτώ (28) έτη, θά κατατασσόταν στον βαθμό Β. Έπομένως, λαμβάνοντας ύπ' όψιν την έπιφύλαξη της ως άνω ρύθμισης, ότι δηλαδή δέν μπορεί κληρικός-ύπάλληλος νά καταταγεί σέ βαθμό χαμηλότερο άπ' αυτόν πού θά κατατασσόταν εάν παρέμενε στή χαμηλότερη κατηγορία, ό ύπάλληλος-κληρικός θά καταταγεί τελικά στον βαθμό Β της κατηγορίας ΤΕ.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Ή Γενική Συνέλευση του Ι.Σ.Κ.Ε.

Πραγματοποιήθηκε στις 21.2.12 ή Γενική Συνέλευση του Ι.Σ.Κ.Ε., στον Ί. Ν. Άγ. Έλευθερίου Άχαρνών, σύμφωνα με τίς διατάξεις του καταστατικού του. Μεταξύ των άλλων στον χαιρετισμό του ό Πρόεδρος του Ι.Σ.Κ.Ε. Πρωτ. Γ. Σελλής είπε χαρακτηριστικά, ότι τά θέματα της ήμερησίας διατάξεως, όπως ή ένταξη των Κληρικών στό Ένιαίο Μισθολόγιο και τά προβλήματα πού άφορούν τούς Κληρικούς εκπαιδευτικούς, βρίσκονται σέ δυσαρμονία, με την γενική κατάρρευση όλων γύρω μας. Κεκτημένα πολλών έτών κινδυνεύουν σήμερα νά χαθούν κάτω άπό τό βάρος των εξελίξεων πού συμβαίνουν στην πατρίδα μας.

Στήν συνέχεια τον λόγο πήρε ό πρόεδρος του Ι.Σ.Κ.Ε. Χίου και μέλος του Δ.Σ. του Ι.Σ.Κ.Ε. Πρωτ. Γ. Κωνσταντίνου, πού εξέφρασε την άπορία του για την μήν προσέλευση των μελών του Ι.Σ.Κ.Ε. πού διαμένουν τουλάχιστον στό Λεκανοπέδιο, όταν προσέρχονται μέλη άπό άκριτικές περιοχές. Μετά την ανάγνωση του Πρακτικού της Έξελεγκτικής Έπιτροπής άπό τον π. Β. Χαρίσκο, ό ταμίας του Ι.Σ.Κ.Ε. π. Μ. Μετζάκης παρουσίασε τον Άπολογισμό και Προϋπολογισμό, παρελθόντος και τρέχοντος έτους αντίστοιχα, οί όποιοι έγκρίθηκαν όμόφωνα άπό την Γ.Σ.

Ή Διευθύντρια του Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. κα Αίκ. Πατσιά έδωσε μία ευχάριστη νότα παρουσιάζοντας την κατάσταση του Ταμείου, πού για πρώτη φορά μετά άπό πολύ καιρό παρουσίασε πλεονασματικό ίσολογισμό. Αυτό, κατά την κα Πατσιά, όφείλεται στην καλή συνεργασία με τίς Ί. Μητροπόλεις, και τόνισε πώς ή κατάσταση θά ήταν ακόμα καλύτερη εάν δέν υπήρχαν περιπτώσεις Κληρικών οί όποιοι δέν κληροκοποιούν, παραβαίνοντας τούς κανονισμούς και τον νόμο. Σ' αυτή την περίπτωση δέν αποκλείεται ή ένεργοποίηση έλεγκτικού μηχανισμού για την άποφυγή των παραβάσεων. Επίσης ή ίδια ένημέρωσε για τή συνέχιση δράσης κακοποιών πού απομυζούν χρηματικά ποσά άπό συνταξιούχους, έν ενεργεία Κληρικούς, ακόμα και

ἀπό Ἰ.Μονές, γιά νά τούς παρέχουν τό ἐφ' ἅπαξ, πού δῆθεν τούς ἀναλογεῖ καί τόνισε τήν ἀνάγκη γιά περαιτέρω σχετική ἀνημέρωση.

Ὁ ἐκπρόσωπος τύπου καί μέλος τοῦ Δ.Σ. Πρωτ. Γ. Βαμβακίδης, ἔθεσε σέ ἀδρές γραμμές τά ὑπέρ καί τά κατά τῆς ἔνταξης τῶν Κληρικῶν στό Ἐνιαῖο Μισθολόγιο, κατά τόν νόμο 4024 τοῦ 2011 ἄρθρο 4-7. Σέ ἔνσταση Κληρικῶν, ὅτι ἔγιναν περιοχές, τόνισε πώς αὐτές θά γίνονταν οὕτως ἢ ἄλλως, ἀφοῦ καί σέ περιπτώσεις δημοσίων ὑπαλλήλων, πού δέν ἐντάχθηκαν στό Ε.Μ., ἔγιναν ἀνάλογες ἢ σέ μεγαλύτερο βαθμό. Προβληματισμοί δημιουργήθηκαν στήν ἀναφορά τοῦ εἰσηγητῆ γιά τίς ἀξιολογήσεις τῶν Κληρικῶν καί τήν προαγωγή τους ἀπό βαθμό σέ ἄλλο μισθολογικό βαθμό. Τά μέλη τοῦ Δ.Σ. δεσμεύτηκαν νά ἐνημερώνουν τούς Κληρικούς γιά τίς ἐξελίξεις στό θέμα αὐτό.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε. Πρωτ. Ἰω. Κατωπόδης ἀναφέρθηκε στήν πορεία τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζουν οἱ Κληρικοί - Ἐκπαιδευτικοί, ἀπό ἰδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὡς σήμερα. Ἐνσταση ὑπῆρξε ἀπό μέλη τῆς Γ.Σ., πού ζήτησαν νά ἐπιληφθεῖ τῶν θεμάτων τῶν Κληρικῶν - Ἐκπαιδευτικῶν ὁ ἀντίστοιχος Σύνδεσμός τους.

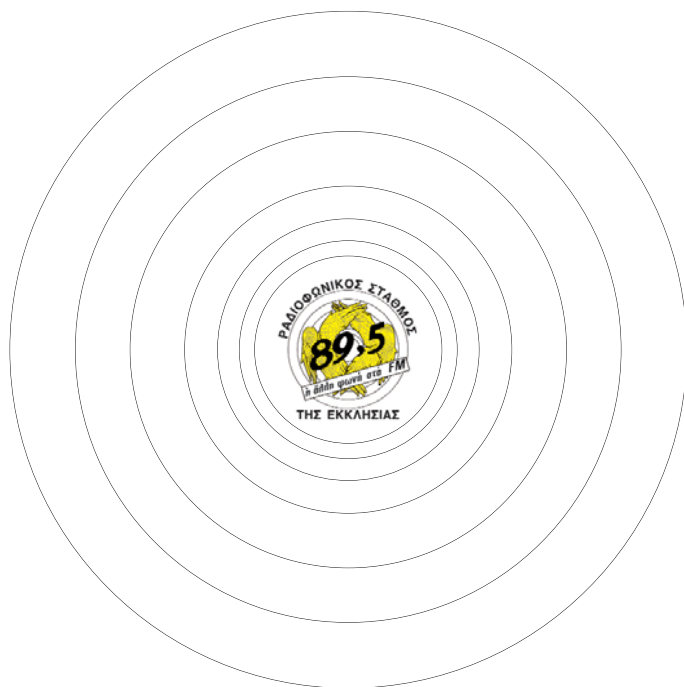
Μία ἀκόμα εὐχάριστη νότα στήν ἐφετεινῇ Γ.Σ. ἦταν ἡ παρουσία νέων κληρικῶν, ὅπως αὐτή τοῦ π. Ἀντ. Χρήστου ἀπό τήν Ἰ. Μ. Γλυφάδας, ὁ ὁποῖος ἐξέπληξε μέ τίς εὔστοχες ἐρωτήσεις καί τοποθετήσεις του.

Τέλος τά μέλη τῆς Γ.Σ. συμφώνησαν στήν ἀναγκαιότητα συσπείρωσης ὅλων τῶν κληρικῶν τῆς πατρίδος μας γύρω ἀπό τόν Ι.Σ.Κ.Ε., γιά τήν καλύτερη ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού σήμερα ὑφίστανται καί πού, λόγω τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν, φαίνεται πώς θά αὐξηθοῦν. Συμφώνησαν ἐπίσης νά ἐκδώσουν ψήφισμα, ὅπως τουλάχιστον ἄλλοι ἐβδομήντα ὡς τώρα φορεῖς στηρίζοντας τά δίκαια αἰτήματα τοῦ «Ἐθνικοῦ Συμβουλίου διεκδίκησης τῶν ὀφειλῶν τῆς Γερμανίας πρός τήν Ἑλλάδα».

Είδοποίηση για τούς παραλήπτες τοῦ περιοδικοῦ «Ἐφημέριος»

Ἐνημερώνουμε τούς κληρικούς ἀναγνώστες τοῦ «Ἐφημερίου» ὅτι λόγω τοῦ τριπλασιασμοῦ τῆς ἀξίας τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν καί τῆς εὐρύτερης δυσμενοῦς οικονομικῆς καταστάσεως, τά Ἐκκλησιαστικά Περιοδικά ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ καί ΕΚΚΛΗΣΙΑ, μέ ἀπόφαση τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τό παρόν δέν θά ἀποστέλλονται μέ τά Ἑλληνικά Ταχυδρομεῖα στήν διεύθυνσή σας, ἀλλά στίς κατά τόπους Ἱερές Μητροπόλεις, προκειμένου νά διανέμονται κατά τίς Ἱερατικές Συνάξεις στούς δικαιούχους Ἐφημερίου.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.
Αριθμός Άδειας
10

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004-ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203